

Agravista

nr. 5 (309),
21 mai 2021

www.agravista.md CEL MAI COMPLET PORTAL AGRICOL DIN MOLDOVA

CITIȚI ÎN NUMĂRUL CURENT:

**REALITATE DESPRE CINE STĂ
ÎN SPATELE UNUI SECTOR
AGRICOL PUTERNIC**

2

**SECTORUL ZOOTEHNIC NAȚIONAL,
PROVOCĂRI ȘI PERSPECTIVE**

4

**ISTORIA UNEI AFACERI CU SERE:
DRAGOSTE, LEGUME, FAMILIE,
PRIETENIE ȘI... COMPROMISURI**

6

**REPUBLICA MOLDOVA AR PUTEA
BENEFICIA DE CIRCA 15 MILIOANE
DE DOLARI PENTRU GESTIONAREA
SECETEI ÎN SUDUL ȚĂRII**

8

**CURSURI DE INSTRUIRE PENTRU OBTI-
NEREA SUBVENȚIILOR ÎN AVANS PENTRU
"PROIECTELE START-UP" ȘI MĂSURA 3.
"DIVERSIFICAREA ECONOMIEI
RURALE PRIN ACTIVITĂȚI
NON-AGRICOLE"**

10

PRIORITĂȚILE FARM: DEZVOLTAREA ORGANIZAȚIONALĂ ȘI PROMOVAREA INTERESELOR MEMBRILOR

Obiectivele strategice ale Federației Agricultorilor din Moldova pentru perioada 2018-2022 se axează pe patru dimensiuni ce vizează atât interesele și prioritățile membrilor, cât și necesitățile de dezvoltare organizațională. Astfel, toate activitățile desfășurate pe parcursul anului 2020 au fost direcționate spre realizarea acestor obiective.

- I. Dezvoltarea permanentă a capacităților, resurselor și serviciilor oferite de către federație membrilor săi;
- II. Sporirea competitivității producătorilor agricoli prin promovarea tehnologiilor durabile, acces la finanțe și piețe de desfacere;
- III. Integrarea femeilor și tinerilor agricoli în lanțurile valorice prin servicii specializate și activități specifice;
- IV. Alinierea la standardele UE prin cooperare regională și promovarea practicilor europene în dezvoltarea rurală.

Contextul de implementare a activităților pe perioada anului 2020 a fost unul specific prin realitatea condiționată de pandemia COVID-19, ce a contribuit la utilizarea de noi servicii și metode alternative pentru a oferi membrilor federației informații și cunoștințe într-un cadru foarte dificil. Astfel, consultanții regionali au activat online la elaborarea aplicațiilor pentru subvenții și planuri de afaceri pentru obținerea de credite. Au fost lansate patru linii telefonice, iar scopul acestora a fost să ofere consultații în domeniul tehnologiilor agricole. O altă linie dedicată a fost deschisă pentru sprijinul femeilor și tinerilor fermieri, combinată cu informații scurte și utile, trimise prin SMS. Furnizarea de consultări și informații pentru fermieri a fost făcută și prin e-mail, platforme sociale și ziarul "Agravista". De asemenea, au fost lansate cursuri de instruire online cu durată de 5 zile și webinar pe subiectele solicitate de membrii noștri.

Concomitent, în a doua jumătate a anului, am continuat și cu oferirea serviciilor tradiționale lansate în anii precedenți. Ace-

stea au fost dezvoltate în continuare și organizate cu respectarea normelor sanitare și de protecție, în perioada pandemiei.

În cadrul obiectivului I și a programului de consolidare a capacităților, au fost organizate mai multe întâlniri cu reprezentanții organizațiilor regionale FARM pentru a planifica și coordona implementarea activităților în condiții de pandemie, dar și pentru a asigura schimbul de informație și cunoștințe în rețea. Activitățile s-au desfășurat față în față și online, prin diverse instrumente, precum Skype și platforma Zoom. Astfel, au fost desfășurate 7 ateliere și instruiți cu directorii organizațiilor regionale și implicarea unui număr total de 119 participanți.

În perioada de raportare, organizațiile regionale din rețeaua FARM au oferit 3273 de consultații individuale, dintre care 41% au fost direcționate către femeile din agricultură. În plus, cu suportul proiectului Agricultură Performantă în Moldova, au fost angajați cinci experți naționali de înaltă calificare care au oferit circa 300 de consultații telefonice fermierilor în domeniile: pomicultură, producerea strugurilor și pomuşoare, legume și protecția plantelor. Fermierii afectați de condițiile meteorologice severe (îngheț, secetă, grindină) și pandemie; au apreciat foarte mult consultările primite prin telefon, Viber, WhatsApp, Messenger etc. Impactul pozitiv a acestora a fost evitarea erorilor în procesul tehnologic al diferitor culturi, aplicarea corectă a tratamentelor de protecție în condițiile de îngheț și secetă, dozarea îngrășămintelor etc.

În cadrul Obiectivului II "Sporirea competitivității producătorilor agricoli prin promovarea tehnologiilor durabile, acces la finanțe și piețe de desfacere" au fost practicate mai multe metode și instrumente cum ar fi: Școlile de Câmp a Fermierilor; servicii de extensiune rurală, servicii informaționale de marketing și suport la accesarea piețelor de desfacere; suport la accesarea subvențiilor, resurselor de creditare și de granturi.

ȘCOLILE DE CÂMP A FERMIERILOR

Agricultorii evaluează metodologia Școlilor de Câmp a Fermierilor (ȘCF) cu cel mai mare punctaj și recunosc metoda drept foarte eficientă în a învăța, deoarece oferă posibilitatea fermierilor de a experimenta pe terenurile proprii și de a compara rezultatele unor practici inovatoare cu tehnologiile tradiționale.

Pe parcursul anului 2020, Școlile de Câmp a fermierilor pregătite de către organizațiile teritoriale FARM au fost sprijinite din punct de vedere economic, de mai mulți finanțatori și anume: (i) organizația pentru dezvoltarea cooperării suedeză We Effect, (ii) Unitatea Consolidată pentru Implementarea Programelor IFAD și (iii) organizația olandeză Stichting DORCAS AID internațional. Prin aceasta, în anul de raport au activat în total 19 școli de câmp a fermierilor. Acestea au implicat în procesul de studiu, dar și au instruit, în mod practic, 1627 de agricultori.

Cele 11 școli de câmp ale fermierilor care au fost organizate în cadrul proiectului SIDRA cu suportul We Effect au fost specializate pe anumite sectoare sau culturi: pomicultură-prune, culturi de câmp-porumb și floarea-soarelui, cultivarea căpșunilor în sere și câmp deschis, cultivarea plantelor hetero-uleioase și apicultură. În cadrul acestor școli, au

fost organizate 57 de activități și anume: 11 instruiți, 27 de zile de câmp, 10 câmpuri demonstrative și 9 ateliere de totalizare a rezultatelor economice. La toate aceste activități au participat 1184 de beneficiari, dintre care 473 au fost femei.

Activitățile în cadrul ȘCF au fost organizate atât față în față, respectând normele sanitare, cât și online, în funcție de strictetea impusă de unele autorități locale. Participanții au studiat diverse subiecte, spre exemplu, la instruirile dedicate cultivării fructelor, au aflat care sunt avantajele cultivării între rânduri în livezi și consecințele sale pozitive, cum ar fi: menținerea sau chiar îmbunătățirea proprietăților fizice ale solului; creșterea materiei organice în conținutul solului; combaterea eficientă a eroziunii solului și supraîncălzirii; îmbunătățirea compoziției chimice a fructelor, care sunt mai intense colorate și mai bine conservate.

Pe lângă aspectele tehnologice și de producție, fermierii au fost instruiți și în probleme economice, cum ar fi: optimizarea costurilor de producție și creșterea eficienței economice; eficiența producției și nivelul de rentabilitate; bugetarea și monitorizarea costurilor.

În cadrul celor șapte ȘCF susținute de către UCIP-IFAD,

Sfârșit în pag. 3

**Vă puteți abona la ziarul nostru
la toate oficiile poștale din țară → 16**

REALITATE DESPRE CINE STĂ ÎN SPATELE UNUI SECTOR AGRICOL PUTERNIC

Implicarea femeilor în agricultură nu mai este o alegere, ba chiar este recunoscut faptul că nu vom mai putea hrăni lumea în următorii 30 de ani fără mai multe femei în agricultură. După estimările FAO, dacă femeile fermier ar avea acces în mod egal la resurse, precum bărbații, ar putea produce cu 20-30% mai multă mâncare. Numai asta ar scoate 150 de milioane de oameni din foamete. Rolul crucial pe care îl joacă femeile și fetele în asigurarea durabilității gospodăriilor și a comunităților rurale, în îmbunătățirea mijloacelor de trai rural și a bunăstării generale a fost recunoscut din ce în ce mai mult. Femeile reprezintă o parte substanțială din forța de muncă agricolă și îndeplinesc cea mai mare parte a îngrijirii neplătite și a muncii casnice în cadrul familiilor și gospodăriilor din zonele rurale. Ele își aduc contribuția semnificativă la producția agricolă, securitatea alimentară și nutriție, gestionarea terenurilor și a resurselor naturale, precum și la construirea rezistenței climatice. În acest context, dar și pentru a afla mai multe lucruri din sectorul agricol național, vom discuta cu doamna Lilia Bezer, producător agricol (Hâncești), Președinte al Consiliului de Administrație al Federației Agricoltorilor din Moldova FARM.

- În acest interviu, stimată doamna Lilia Bezer, ne propunem să dialogăm valorificând dubla Dumneavoastră calitate, cea de producător agricol, dar și, doi, cea de Președinte al

Consiliului de Administrație FARM. În primul rând, însă, vă întrebăm cum ați trecut, până astăzi, prin pandemie, împreună cu toată familia? Ați reușit să vă vaccinați?

- Am avut o perioadă cu de toate, și cu bune și cu mai puțin bune, căci toți am fost infectați cu Covid-19. În consecință, am fost nevoiți să parcurgem șase săptămâni de izolare totală, ceea ce, evident, uneori are efecte demoralizante. Dar am trecut peste toate. Pe moment, părinții s-au vaccinat, iar noi încă nu. Credem că avem anticorpi puternici și după nouă luni de la infectare.

- În calitate de producător agricol cu experiență, am apelat de mai multe ori la opiniile și sfaturile

Dvs. Acum dorim să ne descrieți cum este acest an agricol, comparativ cu precedentul ?

- Să ne așteptăm întotdeauna la ceva mai bun. Dacă ne gândim că anul trecut pe vremea asta eram în cursul unei perioade de secetă și am intrat în iarnă cu un deficit de apă major, precipitațiile care au căzut anul acesta au făcut ca rezerva de apă să fie apropiată de cea normală. Din acest punct de vedere stăm mult mai bine. Plus de aceasta, motive de optimism ne oferă și faptul că nu au fost înregistrate pierderi esențiale de pe urma înghețurilor de primăvară. Toate împreună, sperăm să ne bucurăm de un an agricol bun, cu rezultate frumoase.

- Dar cum a fost anul trecut pentru gospodăria Dvs., știind că aveți plantații de vie, mai multe voci invocând faptul că strugurii de masă moldovenești, din roadă 2020, nu au fost de calitate ?

- Pentru noi a fost un an greu. După ce, în 2019, 85% din roadă de struguri a fost afectată de grindină, 2020 ne-a adus un an secetos și cu temperaturi ridicate. Aceste condiții au influențat negativ asupra calității strugurilor, și desigur, și asupra prețului de realizare. Plus de aceasta, să nu uităm că și pandemia și-a lăsat amprenta... Da, anul 2020 a fost unul dificil.

- Cum rezolvați problema forței de muncă, îndeosebi în perioadă de criză pandemică?

- Lovită, ultimii ani, de pandemie, secetă și grindină, agricultura moldovenească are nevoie tot mai mare de angajați calificați, dar și de muncitori sezonieri. Exodul de forță de muncă își face efectele tot mai pregnant, angajarea de muncitori sezonieri, atunci când tocmai

ai nevoie, devenind tot mai anevoioasă. Este o întrebare, cred, care îi doare pe toți producătorii agricoli. Pentru noi, în aceste condiții, există o circumstanță atenuantă – suntem o familie numeroasă și muncim cu drag, alături de rude și zilieri.

- Abstractizându-ne de criză pandemică, cum este de angajat zilieri, îi găsim întotdeauna și, eventual, dacă normele legale corespund necesităților angajatorului, dar și ale muncitorului angajat?

- Într-un context plin de probleme, în care agricultura se luptă atât cu pandemia, cât și cu fenomene meteo extreme, lipsa unor angajați cântărește tot mai greu. Astăzi nu este ușor de angajat zilieri. Pe motiv, bunăoară, că deseori nu se acceptă utilizarea Registrului de evidență a zilierilor, unii zilieri chiar se duc imediat. Pe de altă parte, mulți potențiali angajați

doamnelor care doresc să se dedice agriculturii, le doresc sănătate și, extrem de important, să nu cedeze la primul obstacol. Roadele muncii depuse sunt dulci, chiar dacă eforturile, de multe ori, sunt deosebit de grele.

- Revenim la calitatea Dvs. din cadrul FARM și, din start, vă întrebăm cum a activat, anul trecut, această entitate, pe care, alături de alți colegi, o monitorizați permanent, din funcția de membru al Consiliului de Administrație FARM?

- Chiar dacă pandemia ne-a dat peste cap mai multe planuri, am avut legătura în permanență și sunt bucurată de faptul că FARM a activat cu un randament înalt, onorându-și cu multă abnegație responsabilitățile asumate în cadrul proiectelor în derulare.

- O organizație lider în promovarea drepturilor și

activității pentru anul trecut și de stabilire de noi obiective, ce le-ați dori colegilor din Federația Agricoltorilor din Moldova?

- Multă sănătate, în primul rând, optimism și încredere în forțele proprii. Împreună facem o echipă puternică, împreună vom deschide noi orizonturi, pentru FARM și pentru producătorii agricoli din Republica Moldova.

- Vă mulțumim pentru interviu !

NOTĂ: Recolta principalilor produse agricole în anul 2021 ar putea crește cu 45% față de anul secetos 2020. Sunt prognozele autorităților și a specialiștilor în domeniu. Potrivit șefului direcției politice de producție din cadrul ministerului Agriculturii, Vasile Șarban, indicatorul este același ca în anul 2019, notează MoldStreet.com. Recolta de grâu, spre exem-

sezonieri nu vor să accepte reținerea de 12% din suma achitată, mulți nici nu mai vin la lucru. Plus de aceasta, sunt și alte probleme la acest capitol.

- Cât de dificil, comparativ cu bărbații, le este doamnelor să practice agricultură și ce sfaturi le-ați da tuturor doritorilor de a se dedica acestui domeniu?

- Nimic nu este greu, dacă o faci cu plăcere și dedicație, iar acolo unde este dorință, va fi și rezultat. Iar

intereselor producătorilor agricoli din Republica Moldova, ce ar trebui să întreprindă FARM pentru consolidarea statutului menționat?

- Este necesar, consider, să nu scădem turările, ba, dimpotrivă, poate e să ne punem chiar niște scopuri și mai ambițioase. Oameni și capacități avem, de ce să nu explorăm noi culmi? Succesul, precum se știe, îi însoțește pe cei temerari.

- În ajunul ședinței de totalizare a rezultatelor

plu, se poate dubla și ajunge la 1,2 milioane de tone. Prognozele oficiale arată că cel mai mult va crește recolta de porumb – de circa 2,5 ori, sau de la 778.000 tone în anul 2020, până la circa 2 milioane tone în 2021. La fel, potrivit datelor Ministerului Agriculturii, productivitatea medie la hectar va fi mai mare și va constitui circa 3,8 tone. Totuși, se estimează că în 2021, suprafața terenului semănat cu porumb va fi de 497.000 de hectare, sau cu 48.000 de hectare mai puțin decât în 2020. Cât despre grâu, se estimează că în acest an vor fi semămate 318.000 de hectare sau cu 13.000 de hectare mai mult decât anul trecut. Și recolta se prevede aproape dublă. Dacă anul trecut s-au strâns 585.000 tone de grâu, recolta din anul acesta se așteaptă să fie de 1,2 milioane de tone. Prognoze optimiste avem și pentru viitoarea roadă de fructe, anul acesta livezile fiind mult mai puțin afectate de înghețurile de primăvară, comparativ cu alți ani.

Federația Agricoltorilor din Moldova FARM

Bd. Ștefan cel Mare 123V
MD – 2004, Chișinău, Moldova

Tel (+373 22) 23 56 01, fax (+373 22) 23 78 30

Organizațiile regionale ale Federației Agricoltorilor:

Cantemir (273) 2 28 53
Drochia (252) 2 70 32
Edineț (246) 2 43 84
Fălești (259) 2 29 51
Hâncești (269) 2 34 08

Nisporeni (264) 2 38 57
Orhei (235) 2 49 55
Râșcani (256) 2 45 84
Ungheni (236) 2 34 55
Cahul (299) 2 14 13

Publicație periodică a Federației Agricoltorilor din Moldova | FARM **Agravista**

Redactor-șef: Eduard BALAN

Machetare: Victor PUȘCAȘ

Adresa redacției: MD-2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 123 V. Tel.: 23-56-98
e-mail: ebalan@agrofarm.md
www.agravista.md

Tiparul executat la tipografia «PRAG-3»

Comanda nr. 194

Tiraj: 3500

PRIORITĂȚILE FARM: DEZVOLTAREA ORGANIZAȚIONALĂ ȘI PROMOVAREA INTERESELEOR MEMBRILOR

*Sfârșit.
 Început în pag. 1*

au fost desfășurate 10 instruirii cu participarea a 352 de persoane la câmpurile demonstrative, organizate de către beneficiarii. Aceste instruirii sunt destinate producătorilor agricoli, potențiali aplicanți la programul de granturi IFAD, cu destinație specială pentru procurarea tehnicii agricole, în vederea dezvoltării agriculturii conservative (No-Till, Mini-Till și Strip-Till) și a agriculturii ecologice.

Școala de Câmp finanțată de Dorcas este specializată în creșterea legumelor în sere și a fost implementată în raionul Orhei cu participarea a 91 de beneficiari și realizarea tuturor activităților specifice metodologiei ȘCF: instalarea câmpului demonstrativ; organizarea instruirilor, zilelor de câmp și vizitei de studiu; efectuarea calculului comparative a profitului brut și analiza rezultatelor ȘCF în cadrul atelierului de totalizare.

SERVICII DE EXTENSIUNE RURALĂ

În corespundere cu obiectul contractului, au fost desfășurate activități de instruire, consultanță individuală și schimb de experiență

în cadrul a 7 loturi atribuite FARM, ca urmare a procedurii de achiziții publice. Loturile acordate se referă la patru sectoare agricole și anume: vitivinicol, horticol, legumicol și domeniul zootehnic. Sectorul zootehnic fiind cel mai consistent, integrează 4 loturi: (1) bovine - lapte și carne, (2) ovine și caprine, (3) porcine, (4) păsări de carne și ouă.

Implementarea activităților, la nivel de rezultate și impact, au depășit așteptările, în pofida circumstanțelor create de pandemia de Covid-19 și influența asupra dinamicii de desfășurare a activităților, condiționată de impactul acesteia pentru implementare. Aceasta se

datorează unui șir de factori pozitivi care au sporit eficiența procesului de implementare, aceștia fiind: (i) echipa experților profesioniști care au venit cu informații fundamentale, dar și informații practice de ultimă oră, (ii) organizarea cu conectare la distanță pentru cei care nu se puteau deplasa, (iii) disponibilitatea producătorilor, care au dispus de timp liber pentru participare integră la toate evenimentele, (iiii) organizarea schimburilor de experiență la subiecte de interes și gospodării ce aplică practici moderne și/sau inovatoare, etc.. Astfel, obiectivul contractului, de a oferi cunoștințe și schimb de bune practici pe întreg lanțul valoric, prin modernizarea sectorului de producere, creșterea calității producției, dezvoltarea canalelor de marketing și infrastructurii post recoltare, au fost acele etape practice studiate de beneficiarii contractului. Prin urmare, acest proces de învățare generează noi oportunități de creștere a veniturilor, în special pentru fermieri mici și medii.

În perioada de implementare, serviciile prestate de către rețeaua FARM în colaborare cu experții asociați și în baza specificației serviciilor stipulate în contract, au rea-

lizat 475 de activități dintre care, **123 seminare, 345 consultații individuale și 7 schimburi de experiență.**

Servicii de consultanță și formare pentru accesarea subvențiilor

Pe parcursul anului 2020, rețeaua organizațiilor regionale FARM, a pregătit și desfășurat 16 instruirii specializate pentru 131 de producătorii agricoli, beneficiarii de subvenții pe diferite submăsuri, au elaborat 23 de planuri de afaceri și 1080 de dosare în scopul obținerii subvențiilor.

De asemenea, la nivelul național, a fost organizat un curs de instruire online, cu durată de 5 zile pentru 28 de

beneficiari, în domeniul antreprenorialului. La finele cursului participanții au obținut certificate de absolvire care le-au permis să depună actele pentru subvenționare „StartUp pentru tineri și femei” și la „Măsura 3. Diversificarea economiei rurale prin activități non-agricole”,

Serviciile informaționale de marketing și suport la accesarea piețelor de desfacere

Serviciile de marketing care au fost realizate pe parcursul anului 2020 pentru membrii FARM, se bazează în principal pe activitățile implementate în cadrul proiectului regional „Îmbunătățirea oportunităților comerciale de valoare înaltă în horticultură în Europa și Asia Centrală” finanțat de FAO, Roma. FARM este partenerul cheie în Moldova și în perioada de raport a desfășurat următoarele activități:

- 60 de monitorizări și analize economice săptămânale ale prețurilor pentru 62 de tipuri de produse agricole care cuprind producători, comercianți, exportatori și importatori,
- 290 de știri zilnice cu analize de piață pentru Portalul east-fruit.com
- 3 interviuri care relatează istorii de succes a producătorilor agricoli dar și despre strategiile de dezvoltare a sectorului,
- 4 audituri a departamentelor de fructe și legume în cadrul a 9 rețele de supermarketuri din Chișinău, care cuprind analize economice și

materiale vizuale,

- 44 de buletine informative au fost elaborate și diseminat în format electronic săptămânal către circa 800 de abonați,
- 1 misiune comercială virtuală „Fresh apples from Moldova - meet leading exporters of apples in person” (Mere proaspete din Moldova - întâlnește personal exportatorii principali de mere) organizată pentru 5 companii capabile să producă și să exporte mere,
- 1 misiune comercială virtuală „Table grapes from Moldova - introduction of leading exporters, contacts and interesting facts” (Struguri de masă din Moldova - prezentarea principalilor exportatori, contacte și fapte interesante) organizată pentru 5 companii capabile să producă și să exporte struguri de masă,

Această informație este disponibilă pe platforma regională East-Fruit, dar și pe pagina web AgraVista care este administrată de federație. Mai mult, ambele aceste platforme online oferă instrumentul de facilitare a vânzătorilor și identificarea cumpărătorilor prin plasarea ofertelor comerciale.

Obiectivul strategic III „Integrarea femeilor și tinerilor agricultori în lanțurile valorice prin servicii specializate și activități specifice” a fost realizat prin oferirea sprijinului rețelelor femeilor antreprenoare din agricultură și a rețelei tinerilor agricultori ce au fost create și activează în cadrul federației.

ASISTENȚĂ REȚELOR FEMEILOR ANTREPRENOARE DIN AGRICULTURĂ

La fel ca și asupra oamenilor din întreaga lume, pandemia COVID-19 a avut un impact profund și față de femeile din mediul rural. Activitățile lor agricole au fost afectate într-o măsură mai mare decât cele ale bărbaților, deoarece acestea se confruntă cu provocări specifice, de aceea, în această perioadă dificilă, FARM a continuat să ofere sprijinul necesar membrilor rețelelor, ce include în prezent 844 de femei, care lucrează în diferite sectoare agricole. Principalele activități desfășurate în perioada de raportare au fost evenimentele de socializare și schimb de informație, instruire, vizite de studiu și asistență la inițierea start-upurilor.

Astfel, au fost desfășurate 48 de evenimente de socializare cu implicarea a 622 de participante. În mod tradițional, la începutul anului, femeile tracează totalurile anului precedent și planifică temele și activitățile pentru anul următor. Este important de menționat că în 2020, începând cu luna martie, majoritatea evenimentelor de socializare au avut loc în regim online, pe diferite platforme.

Ca în fiecare an, cele mai solicitate teme au fost legate de contabilitate și impozite, deoarece la începutul anu-

lui există modificări în ceea ce privește raportarea. Un alt subiect de interes major se referă la reglementarea subvențiilor, în special subvențiile în avans, 60% dintre membrii rețelei au participat la evenimentele care au abordat acest subiect.

De asemenea, au avut loc șase vizite de studiu cu participarea a 94 de femei antreprenoare. Evenimentele organizate în cadrul rețelelor de socializare și asistență oferită, au contribuit la stabilirea a 163 de contacte de afaceri între femei și lansarea a 10 startup-uri de către femei.

ASISTENȚĂ REȚELEI TINERILOR FERMIERI

La etapa actuală, Rețeaua Tinerilor Fermieri cuprinde 820 de membri, inclusiv 386 de femei. Pagina de Facebook „Rețeaua Națională a Tinerilor Fermieri” a ajuns la aproximativ 400 de membri, iar platforma online youth.agrofarm.md, dispune de aproximativ 300 de utilizatori digitali.

În urma utilizării softului pentru trimiterea simultană de mesaje SMS, membrii rețelei au fost informați despre noutățile de top de pe piață, subvenții sau apeluri de subvenții, invitații la diverse evenimente (inclusiv online), informații despre consultații telefonice specializate etc.

În perioada de referință, au fost organizate 5 cursuri de formare pentru Rețeaua Tinerilor Fermieri, la care au participat 103 tineri fermieri, inclusiv 54 de femei. În cadrul acestor ateliere, tinerii fermieri au avut posibilitatea să fie informați despre cum să inițieze o afacere, inclusiv aspecte relevante juridice, de management, financiare, de producție și de marketing. O altă parte a instruirii s-a axat pe modul în care se elaborează aplicația pentru accesarea subvențiilor de la bugetul de stat și programele de sprijin ale organizațiilor internaționale. O componentă utilă pentru participanții de la ateliere, a fost legată de serviciile digitale, care astăzi au devenit un element esențial de comunicare, informare și acces la expertiza consultanților, de

nivel național. Drept urmare a activităților enumerate, au fost lansate 19 startup-uri (incl. 10 de femei), cu valoarea totală a investițiilor alocate noii afaceri, în valoare de 19,7 milioane MDL.

Obiectivul strategic IV „Alinierea la standardele UE prin cooperarea regională și promovarea practicilor europene în dezvoltarea rurală” este realizat prin activitatea Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală, în cadrul căreia FARM asigură activitatea de secretariat și deține președinția, cu durata mandatului până în 2021.

SECTORUL ZOOTEHNIC NAȚIONAL, PROVOCĂRI

Datele statistice ne arată că, în 1916, în Basarabia erau taurine, inclusiv vaci - 280 mii, porcine - 379 mii, ovine - 200 mii, caprine - 48 mii și 284 mii de cabaline. În 1946, numărul total de taurine, inclusiv vaci, era de 220 mii, porcine - 160 mii, ovine și caprine - un mln. 045 mii. La 1 ianuarie 1991, numărul de taurine era de un mln. 061 mii, inclusiv vaci - 395 mii, porcine - un mln. 850 mii, ovine - un mln. 245 mii, caprine - 32 mii, cabaline - 47 mii. La 1 ianuarie 2012, în R. Moldova erau 204 mii de taurine, inclusiv 144 mii de vaci, 439 mii de porcine, 710 mii de ovine, 122 mii de caprine și 50 mii de cabaline.

În anul 1989, care poate fi luat ca punct de referință pentru analiza potențialului unei ramuri agricole din Republica Moldova, pe teritoriul țării noastre existau 412 mii vaci sau de 3.2 ori mai multe decât acum. Dacă presupunem că productivitatea laptelui ar fi rămas la același nivel, atunci putem evalua că în prezent producem doar 30% din cantitatea de lapte ce se producea în 1989. Respectiv, există un potențial enorm pentru a spori capacitățile de producție. În anul 2016, întreprinderile agricole au produs circa 22,7 mii tone de lapte, cea mai mare parte provenind de la întreprinderile din regiunea de Nord, unde s-au produs 8.6 mii tone de lapte. Pe moment, situația din sectorul zootehnic este una alarmantă, mai multe detalii oferindu-ne domnul Grigore Baltag, conf.univ., dr., UASM, președinte al Federației Naționale a Crescătorilor de Ovine și Caprine din Republica Moldova

- Mult stimate domnule Grigore Baltag, anul 2020 a fost unul dificil, mai ales pentru sectorul zootehnic, seceta îndelungată afectând grav capacitățile de producere și stocare de furaje. Ce situație s-a atestat în zootehnie și, deja în acest an, care este trendul?

- Actualmente atestăm că ramura zootehnică vine cu prețuri înalte la resursele furajere, în special cele combinate. În decursul ultimilor 6-8 luni, prețul la producția de cereale a crescut considerabil, drept urmare a secetei din anul 2020. Astfel, acestea s-au răsfriant și asupra furajelor combinate, dar și direct asupra producției de grâu de toamnă, porumb boabe, soia, ovăzul ș.a., care sunt comercializate cu amănuntul către crescătorii de animale. Această problemă am putea-o numi cea mai mare provocare a fermierilor ramurii, îndeosebi pentru lunile reci ale anului 2021.

- Pe plan comparativ, statisticele indică că 95 la sută din animale sunt concentrate în gospodăriile casnice. În aceste condiții, cât de reală este dezvoltarea sectorului, în lipsă de ferme, care duc la scăderea costurilor unitare, ieftinirea forței de muncă și creșterea producției?

- Desigur, nu poate avea loc o dezvoltare coerentă, continuă și treptată a ramurii fără un șeptel de animale în dinamică pozitivă. Deși statisticile curente demonstrează o slabă înviorare a șeptelului de animale în entitățile corporative, totuși trebuie să recunoaștem că circa 90% din animale se află pe

lângă casă. Ce înseamnă aceasta? O dezvoltare suficientă din punct de vedere al asigurării membrilor familiei cu producție animalieră proprie și mai puțin o dezvoltare intensivă cu utilizarea tehnologiilor moderne (șăli de muls, abatoare, păstor electric, cipizarea animalelor alături de crotaliere etc.) Această tendință va persista încă mult timp, dacă nu vom avea investiții de rigoare în dezvoltarea fermelor. Dar dezvoltarea fermelor va avea loc dacă vom avea acces la piețele externe de desfacere

a mărfurilor. Totul este într-un lanț logic și bine determinat.

- În ce măsură și sub ce formă statul se implică în dezvoltarea sectorului zootehnic?

- Statul se implică în măsura posibilităților financiare și capacităților de a genera politici de ramură. Sub nici o formă nu putem nega lipsa atenției și a sprijinului, dar nu trebuie să uităm în ce stare se află statul și, o altă latură, în ce stare sunt și multe alte ramuri ale economiei naționale. De aceea, statul se implică,

pune umărul, dar nu este îndeajuns, și aceasta o vedem cu toții. Dar vedem și alta parte a monedei, se dezvoltă într-o ascensiune sectoarele care au acces la piețe de desfacere externă. Aici aduc exemplul sectorului horticol, în special cel de producere a fructelor și sectorul de producere a mierii de albine. Sectorul apicol este unicul sector care are acces la Piața Unică Internă a UE și a demonstrat performanțe în ultimii ani datorită acestei piețe. Apicultorii și-au modernizat prisăcile, au apărut asociații de producători, de exportatori etc. Adică, există dezvoltare, există ascensiune și asta trebuie să înțelegem. Fără o piață diversificată nu va exista creștere și dezvoltare.

- Ce efecte va avea Regulamentul privind acordarea de plăți directe per cap de animal?

- Acest Regulament sau inițiativă a fost așteptată circa 3 ani de zile. Crescătorii de bovine, ovine și caprine au stat în suspans, dacă pot să mă exprim așa, în decursul ultimilor ani. Li s-au făgăduit că vor primi subvenții pe cap de animal și iată că, în sfârșit, s-a întâmplat acest lucru, cu suportul AIPA. În calitate de director executiv al Federației Naționale a Crescătorilor de Ovine și Caprine din Republica Moldova, cunosc situația din interior și pot

spune că sunt probleme legate de obținerea autorizației sanitar-veterinare. Motivul acestei probleme este în lipsa fermelor cu construcții capitale. Noi cunoaștem ce înseamnă o stână,

care reprezintă șoproane și țarcuri pentru ovine sau caprine. Construcția fermelor de tip capital acum nu este pe potriva capacităților fermierilor. Deja cu această inițiativă, plata pe cap de animal, s-a reușit ca o parte dintre fermieri să iasă din zona gri. Majoritatea crescătorilor de ovine și caprine și-au înregistrat afacerea, ca subiecte juridice, datorită subvențiilor pe cap de animal. Acestea ar putea veni gradual, pe etape, de la an la an. Pe moment, foarte mulți membri ai Federației au pregătit dosarul și vor fi acceptați de către AIPA.

- Cât de atractivă este piața sectorului zootehnic pentru investitorii străini?

- Devine atractivă de la an la an și investitorii străini au speranța că politicile naționale de ramură vor reuși să izbutească de a lansa produsele de origine animalieră pe piețele externe. Avem destule exemple în țară când investitorii străini au făcut alegerea în favoarea creșterii animalelor.

- Care este cauza că Republica Moldova nu poate să-și asigure piața internă cu produse autohtone?

- Cred că aici putem vorbi foarte mult. În primul rând, este vorba despre productivitatea animalelor, managementul zootehnic, lucrul de selecție etc. Aici cred că sunt ascunse răspunsurile la întrebarea respectivă. Majoritatea fermierilor acționează pe metode vechi, cunoscute, explorate, și mai puțin încearcă tehnologii noi, rase mai productive, rații alimentare mai scumpe, dar mai eficiente. Pe de altă parte, orice tehnologie nouă

ȘI PERSPECTIVE

impune costuri adiționale, care nu sunt pe capacitățile fermierului, de cele mai dese ori.

- De ce specialiștii optează pentru creșterea animalelor în ferme, iar animalele trebuie scoase din gospodăria casnică, din localitate în extravilan?

- Deoarece în fermă specializată se poate organiza eficient selecția animalelor, creșterea animalelor, întreținerea animalelor pe grupe de vârstă și de producție, păstrarea furajelor, evacuarea organizată a dejecțiilor animaliere etc. Mai există și riscul de transmitere a bolilor de la animale sălbatice către cele agricole. O organizare eficientă, cu un nivel de producție rentabil și controlat nu poate fi asigurată decât într-o fermă specializată. Acumularea dejecțiilor animaliere este o problemă perpetuă pentru localitățile rurale. Cercetările efectuate de către noi demonstrează

pur comerciale – fiecare vânzător urmărește să vândă mai scump, iar fiecare cumpărător vrea să cumpeze mai ieftin. În primul rând, aici trebuie să menționăm că o afacere în zootehnie trebuie să fie asigurată de disponibilitatea terenurilor agricole pentru cultura cerealiilor, culturilor furajere și a lucrărilor de semior. Dezvoltarea afacerii doar prin procurarea furajelor este riscantă și afacerea este vulnerabilă la toate fenomenele de pe piața furajelor. Pe toți antreprenorii din zootehnie îi sfătuim să procure terenuri agricole sau să le arendeze pentru o afacere durabilă.

- În afară de furaj, se pare că nu avem nici specialiști calificați în sectorul zootehnic, mai cu seamă, zootehnicieni? ...

- Specialiști cu studii superioare în ramură sunt pregătiți de unica instituție de învățământ superior din

va crește. Tânărul specialist caută să vadă perspectivele profesiei, cum va crește pe scara ierarhică peste 5 – 10 ani, unde va fi ca specialist peste 15 ani ș.a.m.d. Din păcate, această perspectivă în ramură mai puțin se vede. Pe de altă parte, tineretul astăzi caută locuri de muncă în oficii, bine plătite, dar în condiții de oraș, mai rar putem întâlni dintre cei care, după obținerea diplomei de licență, merg la sate unde condițiile nu s-au schimbat de 50 de ani, cu noroi, apă potabilă doar din fântâni, veceu în curte etc.

- Cât de accesibil este exportul de carne, în țările CSI și/sau piața Uniunii Europene ?

- Nu este accesibil. La moment din Republica Moldova se exportă miere de albini, praf de ou și caviar. Atât. Aici cred că trebuie de făcut cele mai mari eforturi la nivel de politici ramurale.

- Comunitatea Europeană acceptă, de la producătorii autohtoni, doar mierea de albini și unele produse din acvacultură, precum este caviarul produs de o singură companie din regiunea Transnistria. Ce probleme întâmpină producătorii autohtoni, fapt ce-i împiedică să-și exporte marfa?

- Marea problemă este lipsa conformității producției animaliere la cerințele Pieței Unice Interne a UE. Sloganul „De la furcă la furculiță” trebuie respectat și monitorizat pe tot parcursul lanțului de producere.

- Ce soluții vedeți în aceste momente pentru fermierii moldoveni?

- Ajustarea proceselor tehnologice la cerințele UE – creșterea și întreținerea animalelor, abatorizarea, păstrarea producției, ambalarea, comercializarea. Ca soluție văd identificarea piețelor alternative celei UE, pentru a putea dinamiza ramura și sectoarele ramurii.

- Vă mulțumim pentru interviu !

că, anual, se acumulează circa 3,5 milioane de dejecții animaliere în localitățile rurale. Ce înseamnă aceasta – gunoi de grajd păstrat în „fundul grădinii”, lângă gard sau lângă drum etc., care ulterior acționează asupra mediului, asupra apelor subterane, favorizează dezvoltarea bolilor ș.a.m.d. Noi am propus subvenționarea platformelor de acumulare a dejecțiilor animaliere solide și a lagunelor pentru păstrarea dejecțiilor lichide, ca și construcții integrale.

- În sectorul zootehnic cea mai mare problemă sunt furajele și cerealele care sunt utilizate ca hrană pentru animale, circa 80% din costurile care sunt pentru producerea cărnii și a laptelui fiind furajele. În aceste condiții, cât de facilă este misiunea crescătorilor de animale de a-și asigura necesarul defuraje, există o bună corelare a intereselor lor cu a celor care cresc grâne, bunăoară, sau alte culturi?

- Relația dintre crescătorii de animale și cei care produc cereale sunt

CRIZA PANDEMICĂ CERE MAI MULTE EFORTURI ÎN ATINGEREA SCOPURILOR PROPUSE

Efectele crizei pandemice și-au lăsat amprenta pe toate domeniile de activitate, anul 2020 aducând noi provocări pentru buna desfășurare a activităților pentru organizațiile regionale ale Federației Agricoltorilor din Moldova FARM. Cu toate acestea, profesionalismul membrilor FARM, conjugat cu experiența și buna cunoaștere a subiectelor gestionate, le-au permis acestora să-și onoreze cu brio responsabilitățile asumate în cadrul activităților și proiectelor în derulare. La aceste subiecte, în cele ce urmează, vom discuta cu Tudor Darii, insistând să aflăm cum a activat anul trecut organizația regională (OR) FARM Drochia - OO „AGRO-CONS” - și ce sfaturi poate oferi colegilor, cu scopul de a le facilita activitatea cotidiană.

- Dacă ați remarcat, care au fost cele mai mari obstacole pe timp de pandemie în derularea activităților?

- Știți, se pare, totuși, că activitățile online nu vor substitui, la egal, comunicarea directă. Or, am desfășurat mai multe activități online, doar că participanții ne-au spus că au o nostalgie nedesimulată după activitățile în grup, când oamenii se întâlneau pe viu și discutau probleme diverse. Dar nu putem să nu respectăm rigorile timpului, așa că până și Adunarea generală am desfășurat-o online, cu un număr mic de întrușiți. La activități au lipsit pauzele de cafea, ceea ce a creat un mic disconfort. O altă pierdere se resimte de pe urma contramandării vizitelor de studiu, care sunt, considerăm, un element important pentru buna desfășurare a activităților

- Decretarea stării de urgență, ruperea lanțurilor comerciale, diverse restricții și rigori adaptate necesității combaterii epidemiei COVID-19 - dacă au afectat toate acestea activitatea OR, sectorul agricol nefiind ocolit de pandemie ?

- Pe fundalul pandemiei, desigur, producătorii agricoli au fost afectați, care mai mult, care mai puțin. Astfel, și-a spus cuvântul întregul set de restricții, de la limitarea accesului la piață, deoarece acestea au fost închise, la ruperea, pe anumite perioade, a lanțurilor comerciale etc. Pe de altă parte, producătorii agricoli au fost constrânși să suporte cheltuieli suplimentare, procurând măști, dezinfectanți, mănuși etc.

În același timp, este de remarcant faptul că pandemia i-a responsabilizat pe unii fermieri, care s-au reorientat, au devenit plătitori de TVA, au căutat alte căi de desfacere a mărfurilor.

Cu referință la organizația noastră, în marea majoritate nu a fost afectată, doar că, alături de toată lumea, am suportate și noi cheltuieli suplimentare ce țin de protecție și dezinfectare. O parte din activități le-am realizat online, menținând o legătură permanentă cu producătorii agricoli, deoarece ei sunt dornici de comunicare și solicită informații noi, pe domeniile consacrate.

noastre, cu implicarea producătorilor agricoli și a membrilor FARM.

- Dar cum a decurs procesul de oferire de servicii cetățenilor?

- Voi remarcă faptul că beneficiarii nu au suferit, doar că, evident, consultațiile oferite pe viu s-au transformat în consultații online, iar întreprinderile dedicate au fost programate și nu le ofereau beneficiarilor libertatea de a ne apela la discreția lor. În rest, ne-am isprăvit, consider, cu brio la capitolul de oferire de consultații cetățenilor.

- Din cele relatate, realizăm că echipa Dvs. o oferit servicii, practic, tuturor solicitanților, cu un randament înalt. Ce servicii au fost solicitate preponderent în 2020 ?

- Anul trecut, preponderent, au fost acordate consultații pentru beneficiari, informații complexe pentru subvenționare, planuri de afaceri, instruire obligatorie pentru depunerea dosarului la subvenții etc. Am avut o perioadă densă și productivă de activitate.

- În perspectiva reuniunii de raportare finală a activităților pentru 2020, ce ați dori să le transmiteți colegilor din raioane, dar și bordului național FARM?

- Multă sănătate, optimism și încredere în potențialul nostru comun !

- Mulțumim pentru interviu !

ISTORIA UNEI AFACERI CU SERE: DRAGOSTE, LEGUME, FAMILIE, PRIETENIE ȘI... COMPROMISURI

Printre cele 14 sere amplasate sub cerul liber al raionului Râșcani, l-am găsit pe agricultorul Vladimir Seregov, alături de cei opt lucrători ai săi. Chiar dacă muncea alături de echipă, entuziasmul pe care-l emana, îl făcea deosebit de ceilalți. Bărbatul era ocupat cu adunatul primei roade de varză timpurie.

Nu s-a grăbit să-și lase oamenii și să ne ofere interviu, a dat mai întâi indicații, abia apoi s-a îndreptat spre noi. În cei patru ani de când face agricultură, a înțeles că mai presus de tot este să iubești ceea ce faci. Și indiferent dacă este zi, noapte, vară sau iarnă, pentru a obține rezultate, este nevoie de dedicație și sacrificii. Iar cel mai mare compromis, pe care și l-a asumat, de altfel, este să-și împartă dragostea și timpul între familie și afacerea cu legume.

- De unde a venit ideea să vă apucați de construcția serelor și de ce ați ales anume acest domeniu?

- Foarte mulți ani am fost la muncă în străinătate. După ce am adunat niște bani, împreună cu prietenul meu, Simion Școlnic, am înțeles că e timpul să ne oprim acasă și să inventăm ceva care să ne țină acasă. Și uite că, în urmă cu patru ani, am construit prima seră.

Noi am lucrat în construcții, în țări străine, dar am înțeles că vrem ceva care să fie al nostru, mai ales că aici este familia și pământurile pe care am copilarit. La început a fost greu, am luat un credit pentru a porni afacerea și uite așa - încet și treptat, în patru ani am crescut, de la o seră la

14. Pe lângă creditele luate, am reușit să obținem și unele granturi mici, cu ajutorul cărora am cumpărat utilaje și echipamente, lucru foarte important, când ești la început de cale.

- De ce ați ales anume agricultura?

- În primul rând, pentru că mi place. Eu m-am născut în satul Bălanul Nou, am crescut aici și mi-am dorit să contribuim și la dezvoltarea lui. Eu primesc o plăcere enormă să urmăresc cum plantele cresc și dau roade, iar atunci când ele se îmbolnăvesc, mă doare sufletul, sufăr alături de ele. Și mi se pare și o muncă foarte interesantă.

- Ne-ați spus că ați pornit afacerea împreună cu prietenul dumneavoastră din copilărie, care este ocupația lui acum și unde se află în aceste clipe?

- Prietenul meu muncește alături de mine, dar acum e

plecat la Chișinău, să vândă varza, prima noastră recoltă din acest an (face o pauză și se uită la noi cu mândrie).

- Ce creșteți în sere?

- Acum avem varză timpurie, urmează să apară gogoșarii. Avem aici o porțiune de pământ unde creștem ceapă verde, apoi vom planta dovlecel, în alte sere creștem varză obișnuită, conopidă, ardei, roșii. Avem și o sera subterană, acolo se află pepiniera de material săditor.

- Sera subterană este o metodă nouă de înmulțire a plantelor, care este diferența dintre o seră

subterană și una obișnuită?

- Diferența este că, în serele subterane, temperatura se menține mai bine. Spre exemplu, eu deja nu mai încălzesc sera din luna martie. Respectiv, eu economisesc mult datorită ei. Chiar am făcut un experiment. Afară erau -14 grade și dacă, în mod obișnuit, ar fi trebuit s-o încălzesc, n-am făcut acest lucru și plantele n-au fost afectate, chiar am verificat temperatura în interior și aceasta era de două grade.

- Dar de unde și cum ați descoperit această metodă?

- Am un prieten în Transnistria care a încercat metoda, el tot se ocupă de creșterea legumelor și am preluat ideea. Pentru noi este primul an de când am încercat metoda și suntem foarte mulțumiți.

- Când începe prima recoltă în sere?

- Cam la începutul lunii mai adunăm prima roadă. Dar primii bani vin încă din luna martie, de la răsădul din sera subterană. Și vreau să vă spun că este un mare avantaj așa o seră.

- Ce faceți cu recolta obținută în celelalte sere, unde o vindeți?

- Cea mai mare parte din producție o vîndem la piață sau la fabrici de producție, iar o parte o ducem la Chișinău. E mai complicat cu rețelele de supermarketuri, ei preferă mai mult legumele de import (râde).

- Mulți tineri și nu doar tineri, au frica de a începe o afacere în domeniul agriculturii, ce sfat le-ați da celor care ar vrea să facă ceva, dar nu au curajul, merită să investească în pământurile moldovenești?

- Obligatoriu trebuie, e nevoie de mai mulți oameni care vor să deschidă afaceri acasă și trebuie să se decidă

să facă acest pas. Dincolo de problemele pe care le avem cu toții, țara are nevoie de noi. De la început și nouă ne-a fost frică, am luat un credit, vîntul a rupt pelicula la prima seră. Am avut mult de muncă și ne-am speriat. Riscuri sunt o mulțime, dar rezultatul merită orice efort.

- Cât timp a trecut până ați înțeles că ideea dumneavoastră merită investiții și că n-ați greșit când ați făcut această alegere?

- E nevoie de ceva timp, noi abia după 3-4 ani am început să ne răscumpărăm investiția. Evident, cel mai bine este când apar diferite granturi și proiecte care să susțină aceste afaceri, dar dacă nu sunt, e mai complicat.

- Ați început această afacere în doi, împreună cu prietenul dumneavoastră. De obicei, când e vorba de bani, prietenii se clatină, cum stați la acest capitol?

- Noi facem față ușor, am trecut

prin prea multe încercări și am învățat să depășim ușor provocările. Ar fi prostesc după atâtea prin câte am trecut, să ne împiedicăm la acest capitol. Sigur, mai avem certuri, dar ne-am obișnuit cu ele.

- Dar cum faceți cu familiile, ambii aveți familii?

- Eu am familie, doi copii, dar prietenul încă nu este căsătorit.

- Și familia este aici, alături de dumneavoastră, vă susține?

- Familia mă susține, dar nu este aici. Ei sunt la Tiraspol (face o pauză și râde).

- ...și dumneavoastră locuiți aici, la Bălanul Nou, iar familia la Tiraspol?

- Eu aici lucrez, dar locuiesc la Tiraspol (râde iar). Eu m-am născut aici, am crescut aici, dar m-am căsătorit acolo. Și deocamdată nu pot să-mi conving soția să vină aici, poate pe viitor va accepta. Ea acolo lucrează în calitate de manager al unei farmacii. Așa ne-am ales noi - ea, cu două studii superioare, eu - tractorist (râde zgomotos).

- Și cum reușiți să fiți împreună cu familia, de luni până vineri sunteți pe câmp și în weekend mergeți la ei?

- Nu, e diferit, noi suntem în doi și de multe ori, când sunt eu pe câmp, se odihnește colegul meu, iar când este el aici, mă odihnesc eu. Ne ajutam reciproc. Deja când este multă muncă, suntem ambii pe loc, dar când este vorba de stropit sau de făcut lucrări mai mici, ne descurcăm singuri. Dar dacă uneori simt nevoia să plec, am urcat în mașină și am plecat. În general nu este o problemă, găsim cum să ne împărțim obligațiile.

- Care sunt planurile de viitor, intenționați să vă lărgiți activitatea?

- Da, iată am cumpărat mai multe case care sunt în ruină, urmează să le demolăm și, încet-încet, vom face mai multe sere. Planificăm să facem un ha de sere, cred că ne vom opri la acest nivel și sper să reușim să ne menținem așa. Și un alt plan de viitor este să-mi aduc familia alături de mine - soția și cei doi copii.

Vladimir Seregov face parte din Grupul de Acțiune Locală (GAL) "Drumul Gospodarilor" din raionul Râșcani.

VALERIU MUSTEAȚA, APICULTORUL DIN ȘAPTEBANI:

În pantaloni clasici, călcați la dungă, fără o cută pe ei, urcă pe calul său de fier. Pedalează rapid. Iar copiii din sat se uită gelos în urma lui, nu-i pot face concurență. E activ și plin de viață. De profesie este biolog, dar așa cum soția este din același domeniu, s-a reprofilat, pentru a nu-i face concurență. Dimineața, când intră pe poarta școlii, elevii îl strigă "dom` profesor", pentru că-i învață să aibă un mod activ și disciplinat de viață. Iar imediat ce se termină orele de educație fizică, Valeriu Musteata devine apicultor.

În grădina din fața casei, a amenajat un loc dulce și colorat pentru albinele lui, albini cu personalitate, "șaptebăneni" cum le spune el. De 12 ani deja a reușit să le îmblânzească și să devină prieten cu ele, iar ele îi sunt devotate și ascultătoare, iar, drept răsplată pentru munca lui, cele 60 de familii, în roțiuri și gălăgioase,

după cum le este firea, îi produc cea mai gustoasă miere din localitate.

- Cum reușiți să vă împărțiți timpul între școală și stupi?

- Dacă vrei să te ocupi cu albinele și vrei cu adevărat să fi un apicultor, trebuie să te decizi, ori te lași de ele și faci alt ceva sau te ții de apicultură, fiindcă 60 de familii deja e mult, oleacă de lucru este. Dacă ar fi o tehnologie așa, mai industrială, poate ar merge mai repede, dar nu-i albina ceea, nu-i regina ceea care să poți să faci așa cum te-ai gândit. Albina e a noastră.

- E individuală, ce înseamnă asta?

- Da e a noastră, moldovenească, "șaptebăneană" și reginele tot. Dacă ar fi o regină care a trecut prin mână selecționerului atunci e altfel. Sunt multe probleme aici, care nu depind de noi e o complexitate de probleme. Nici nu știu dacă mă pot numi cu adevărat apicultor, cred că e mai mult un hobby, e o plăcere

- Dar cu producția obținută, ce faceți?

- De ar fi producție, că nu e o problemă s-o vinzi. Cerere este, chiar dacă moldovenii nu prea sunt învățați să consume mierea, sunt alte produse care sunt căutate, vreau să vă spun că nu există produs de la albină care poate fi aruncat.

- Iată în cei 12 ani de când creșteți albine, ce ați reușit să învățați de la ele, ca om, ce ați împrumutat de la ele?

- Ei, ca om?...dacă am fi noi ca albinele, am trăi foarte bine. Dar știți, noi nu știm să fim ca ele. Vreau să vă dau exemplu, uitați-vă la noi, e greu să te dezvolți, chiar aici în

sat. La noi, orânduirea socialistă nu a permis dezvoltarea proprietății private. Iată noi suntem la țară, noi avem micul business, dar nu poți dezvolta micul business când ai patru ari de pământ. Dar nu avem ce să facem, să ne luăm lumea în cap și să ne ducem pe deal? Dar cine o să tragă curent electric acolo? Cine o să ne aprovizioneze cu drum? Asta toți sunt bani. Și de atâta Moldova stă pe loc și noi tot stăm pe loc.

- Anul trecut ați câștigat un grant în cadrul concursului organizat de Grupul de Acțiune Locală "Drumul gospodarilor" din Rîșcani, finanțat de Federația Agricultorilor din Moldova. Ce sumă ați obținut și cu ce idee ați participat la concurs?

- Eu am participat cu ideea de a-mi extinde prisaca, în concursul organizat de GAL "Drumul Gospodarilor", am obținut 18 640 de lei, iar contribuția mea personală a fost de

INGINERUL AGRICULTOR DE LA RÂȘCANI: „FIE PÂINEA CÂT DE REA..”

A deschis cu fermitate poarta din lemn și ne-a îndemnat să intrăm în ograda bine aranjată și plină de flori. Poarta, greoaie și leneșă, a scârțâit a tristețe în mâinile lui, probabil a preluat durerea stăpânului. Deși este dornic de viață, idei și viziuni, inginerul Ion Costețchi de la Râșcani, când intră în curte, se uită cu jale la scrânciobul din fața casei. Acesta este pustiu, nepoții și copiii îi sunt departe. Au plecat peste hotare de mulți ani, doar el se încapăținează să rămână la baștină. A primit nenumărate oferte de a se alătura copiilor și de a face o carieră în altă țară, dar rădăcinile îi sunt adânc prinse de pământul moldovenesc.

Este inginer de meserie, dar agricultura îi este aproape de suflet. Vine dintr-o familie de țărani, iar părinții au reușit să-i transmită dragostea pentru acest domeniu. Este un om care emană echilibru și rațiune. Iubește tot ce e autentic, fine la valorile și tradițiile neamului. Iar pentru a duce istoria satului natal mai departe, a construit un restaurant pe care l-a numit în amintirea localității în care a crescut - Șarbaca. Satul a fost înghițit de apele Prutului, în 1977.

Într-o singură noapte, râul a spălat străzi, case, relații și vise. Iar pentru a readuce la viață liniștea din satul copilăriei, cu 30 de ani mai târziu, inginerul și-a construit în mijlocul orașului Râșcani, restaurantul „La Șarbaca”. „Șarbăneanul” a reprodus din memorie harta localității, care stă atârnată cuminte, la intrarea în restaurant. Iar pe masa de sub hartă, fotografia Regelui Mihai, întâmpină și petrece fiecare vizitator.

- Ați denumit restaurantul „La Șarbaca” pentru a purta via amintirea satului care nu mai este, căți dintre cei care intră pe aici întrebă despre semnificația lui?

- Mulți, foarte mulți, foarte curioși sunt. Și toți se gândesc și-mi spun că ar fi bine ca din fiecare sat al Moldovei să existe câte un om care să povestească cu dor de satul natal. În satul meu natal au fost 200 de gospodării. Pichetul de grăniceri, care exista pe timpuri, nu ne-a permis

să luăm harta satului ca să o putem picta așa cum a fost, am reprodus-o din memorie.

- Pe lângă inginerie, sunteți și agricultor, aveți livadă, cum ați început afacerea în agricultură?

- Părinții au fost de la țară, au crescut la țară și au îngrijit pământul.

Tata fiind mecanizator, pe timpuri, a lucrat în colhoz și a avut grijă întotdeauna de pământ. Instinctul de a iubi pământul mi-a rămas încă de la părinți și bune. Acum am procurat 8 ha de pământ pe malul Prutului, acolo unde a fost satul Șarbaca. Împreună cu colegii, ne-am gândit să facem o asociație și să ne apucăm nițel de agricultură. Procurând tractoare, utilaje pentru prelucrare, suntem obligați să fim și noi în lucru. Să prelucrăm pământul.

- În acest an ați reușit să obțineți și un grant, în cadrul concursului organizat de Grupul de Acțiune Locală „Drumul Gospodărilor”, din raionul Râșcani, grant sponsorizat de Federația Agricoltorilor din Moldova. Despre ce sumă este vorba și ce utilaje ați reușit să procurați?

- Noi am depus cererea pentru concurs cu scopul de a obține bani pentru procurarea unui plug și două cultivatoare, echipament necesar la prelucrarea solului din livadă. În cadrul concursului am reușit să câștigăm suma de 20 500 de lei, iar contribuția personală a fost de 39

850. Sumele nu sunt foarte mari, dar sunt foarte necesare pentru dezvoltarea și susținerea agricultorilor.

- Ce faceți cu materia pe care o obțineți din livadă?

- Merele care cad le vindem la suc, la Soroca și Orhei, iar cele de un sort mai bun vin cumpărătorii care le

transportă în Rusia, în Belarus. Producția mai mult pleacă spre export.

- Cu ce probleme vă confrun-

tați având activități în diferite domenii: agricultură, inginerie, horeca?

- Ceea ce ține de agricultură, nu este nimic planificat. Nu putem realiza așa cum ne-am dori, dar măcar cât de cât să fie profit, fiindcă sunt ani că ieșim în minus. Substanțele chimice în agricultură sunt scumpe, sunt unele cerințe stricte care trebuie

să le îndeplinești. Dacă nu ai stropit la timp, nu ai îngrijit, nu mai ai producția care trebuie. Ceea ce ține de restaurant, momentan suntem stopați din cauza pandemiei. Este imposibil să ne încadrăm cerințelor impuse de Comisia pentru Situații Excepționale.

- Dar cum stați la capitolul lucrători, aveți brațe de muncă suficiente?

- E foarte greu cu muncitorii. Noi singuri, în calitate de proprietari, facem de toate. Asemenea situație este peste tot, nu e numai la noi. Și în occident e la fel, stăpânul lucrează împreună cu muncitorii. Noi am avut foarte bună echipă, am avut chiar și bucătari care au activat în restaurante de prestigiu, dar mai apoi au plecat.

deosebit. Sunt țări cu o așezare geografică mai puțin favorabilă, dar cu o dezvoltare bună. Noi însă avem așa pământ, aur aș putea spune. Tot ce pui în pământ, totul crește. Cum să lepădăm? Cum să ne ducem noi de pe pământul nostru? Din contra, noi trebuie să atragem, trebuie să dezvoltăm, noi trebuie să demonstrăm la copii, la nepoți, la strănepoți, ca aici e viața noastră și aici e poporul nostru.

- Dar iată pe copii nu i-ați putut convinge să rămână, nu aveți regretul aceasta că au plecat?

- Foarte dureros. Știți, încerc să-i conving să revină acasă. Eu le-am spus că odată și odată o să fie schimbări aici. Am discutat, dar totuși ei sunt tineri, au viziunile lor. Ar fi bine tineretul să se dezvolte acasă. În Europa își permit tot ce doresc. Călătoresc mult, merg în Franța, în Germania, oricând doresc. Au unele facilități care noi aici, cu regret, nu le avem.

- Ce sfat le-ați transmite tinerilor? Cum să-i convingem să rămână acasă și dacă avem dreptul să-i convingem?

- Cu regret, niciodată n-o să-i putem convinge să rămână, fiindcă tinerii au viziunile proprii, planuri. Discutând cu cei plecați peste hotare, mulți sunt motivați și ei să plece. În Europa prioritar este cum activează omul, nu ce naționalitate are. Acolo e prețuită mintea omului, înțelegeți?

- De ce la noi tineretul nu-i susținut ca să își facă o carieră, să se bucure de o remunerare pe cinste?

- Feciorul meu și-a apărut teza de doctor în Luxembourg, iar țara cu ambele mâini îl folosește. Țara are nevoie de oameni deștepți. Dar noi, iată așa, îi pierdem.

ÎNTRU ȘCOALĂ ȘI ALBINE

16 360 de lei și de pe acești bani am reușit să cumpăr 20 de stupi. Aș putea și mai mult, dar știți cum, trebuie să mă dezic, ori de școală, ori de albine. În pandemie mi-a fost mai ușor, am avut totuși mai mult timp la dispoziție și m-am dedicat mai mult albinelor, dar acum am revenit la școală.

- Cum arăta o zi obișnuită de lucru, până la pandemie? Cum le combinați? Cam la ce oră vă sculați, care era primul lucru pe care îl făceați?

- Mă scol ca un om normal, pe la ora 7-8. Dacă ne referim la albine, eu ele, nu trebuie să te scoli dimineața.

- Mie mi-e interesant combinația dintre școală și albine, spre ce înclină balanța?

- Ei, cum sunt sportiv, sunt energic. Mă duc, fac, mă mișc, am atelier, albine, la școală, joc fotbal, joc baschet, vin de la școală, mă implic la albine, adică nu e o problemă. Le reușesc pe toate, deocamdată, dar

obosesc, totuși am deja 55 de ani.

- Dar cine vă ajută la creșterea albinelor?

- Eu sunt singur, dar mă mai ajută soția uneori. La colectarea mierii vine feciorul, dacă este miere.

- El vine și o strânge numai? - Ei mă rog, el tot e pasionat de albine.

- Dar fiul unde-i?

- Fiul e la Chișinău, dar tot e atras de albine. Eu nu știu, mai este pe lume vreo insectă ceva, sau un animal care să îți placă așa de tare ca albina? Mie îmi pare că nu.

- Dar prin ce ele sunt așa de deosebite?

- Ca biolog, cum să vă spun? E o metodă de a te apropia de natură, sensul nostru e totuși să fi mai aproape de natură. Dacă nu-i natură, îmi pare că deja nu-i nimic.

- Am înțeles că albina e foarte specifică pentru că dacă ești mai supărat, nervos, ea nu te primește...

- Da, da, da, ea iubește să fi calm, să nu le trănțești, să nu le arunci, nu-i place. Albina asta a noastră oleacă e mai nervoasă ca albinele selecționate. Acelea sunt mai cuminți,

totuși. Dar a noastre sunt așa, se uită la stăpân, dacă stăpânul e nervos nici lor nu le place. Și iată, ele depind și de timpul de afară, dacă e un pic mai posomorât, albinele lucrătoare sunt toate în stup.

- Dar au supraviețuit iarna, adică cele care le-ați avut toamna, le aveți și acum?

- Da toate, le-am îngrijit bine, doar două regine au murit. Mă rog, mor și ele că au și ele un ciclu de viață. Dar în general, în cei 12 ani, de când mă ocup de ele, nu am pierdut nicio familie.

Articolele au fost elaborate în cadrul proiectului „Implicarea societății civile în îmbunătățirea politicilor și promovarea modelelor eficiente de dezvoltare rurală”, finanțat din sursele Uniunii Europene și implementat de Federația Agricoltorilor din Republica Moldova în parteneriat cu Rețeaua Națională LEADER din Republica Moldova.

REPUBLICA MOLDOVA AR PUTEA BENEFICIA DE CIRCA 15 MILIOANE DE DOLARI PENTRU GESTIONAREA SECETEI ÎN SUDUL ȚĂRII

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM), Agenția Austriacă de Dezvoltare (ADA) și Agenția Federală de Mediu Austria au semnat un Memorandum de Înțelegere, prin care își exprimă acordul să elaboreze în comun un proiect de gestionare a secetei în sudul țării, ce va propus spre finanțare din Fondul Verde pentru Climă.

Astfel, părțile au inițiat elaborarea în comun a proiectului „Soluții de adaptare la schimbările climatice în regiunea de sud a Moldovei prin măsuri de adaptare bazate pe ecosistem (AbE)”, cu o valoare estimativă de circa 15 milioane de dolari.

Scopul proiectului este de a reduce riscurile asociate schimbărilor climatice pentru comunitățile rurale vulnerabile din regiunea de sud a Republicii Moldova, prin protecția și utilizarea durabilă a ecosistemelor semi-aride.

„Schimbările climatice vor avea un impact semnificativ asupra degradării mediului, afectând astfel toate sectoarele de dezvoltare din Republica Moldova. Prin urmare, Memorandumul semnat oferă o bază pentru o colaborare constructivă și eficientă între MADRM și partenerii de dezvoltare, în vederea obținerii sprijinului financiar din partea Fondului Verde pentru Climă, orientat spre conservarea biodiversității și creșterea rezilienței populației vulnerabile la schimbările climatice din Moldova”, a menționat ministrul MADRM, Ion PERJU, în ziua semnării memorandumului.

Totodată, oficialul a declarat că

proiectul se încadrează în prioritățile politicii naționale în domeniul schimbărilor climatice și conservării diversității biologice, prevăzute de Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030”, Strategia de adaptare la schimbarea climei până în anul 2020, Strategia privind diversitatea biologică pentru anii 2015-2020, Contribuția Națională Determinată a Republicii Moldova (2NDC). În același context, proiectul răspunde pe deplin angajamentelor asumate față de obiectivele Acordului de la Paris în vederea menținerii ratei de creștere a temperaturii medii globale cu mult sub 2°C, cât și Deciziei XIII/4 a Convenției ONU

privind diversitatea biologică în vederea integrării abordării ecosistemice de adaptare la schimbările climatice în planificarea strategică intersectorială.

La rândul său, șeful Biroului de Coordonare a Cooperării Tehnice Chișinău, Agenția Austriacă de Dezvoltare, Gunther ZIMMER, a comunicat: „Problema cheie abordată de proiect, este creșterea impactului schimbărilor climatice asupra ecosistemelor naturale și securității resurselor de apă în Sudul Moldovei. Agenția Austriacă de Dezvoltare va acționa ca entitate acreditată la FVC pentru proiectul menționat și va sprijini cu 50.000 EUR elabo-

rarea studiului de fezabilitate și dezvoltarea notei conceptuale a proiectului pentru Fondul Verde pentru Climă”.

Proiectul include trei componente: Integrarea măsurilor de adaptare bazate pe ecosistem (AbE); Conservarea ecosistemelor; Guvernarea Climei. Prin prisma acestor componente, printre rezultatele scontate ale proiectului, urmează a fi obținut suport în elaborarea și implementarea politicilor naționale de gestionare a secetei, care ar include activități de gestionare a apei și a secetei în regiunile din sudul Moldovei, precum și dezvoltarea planurilor de adaptare la nivel comunitar, cu

accent pe agricultura rurală.

Proiectul are ca scop să contribuie, de asemenea, la îmbunătățirea rezilienței ecosistemelor și comunităților vulnerabile prin implementarea măsurilor de protecție și restaurare a zonelor umede din câmpiile inundabile în partea inferioară a râului Prut; reabilitare a zonelor de stepă; împădurire și extindere a centurii forestiere în zona de sud a Moldovei, implicând intervenții la nivel comunitar.

Părțile și-au exprimat dorința de consolidare a capacităților instituționale pentru gestionarea ecosistemelor reziliente la climă, inclusiv prin implicarea activă a autorităților centrale și a autorităților locale.

NOTĂ: Bugetul estimativ al proiectului este de aproximativ 15 milioane de dolari, iar perioada de implementare a proiectului este de circa 48 luni. Conceptul proiectului a fost elaborat inițial cu suportul proiectului Convenției ONU privind diversitatea biologică: „Fortificarea cooperării între țările Europei Centrale și de Est privind soluții de adaptare la schimbările climatice bazate pe natură” (2020), în cadrul Programului de Inițiativă Bio-Bridge. Instituția Publică Unitatea de Implementare a Proiectelor de Mediu (UIPM) în cooperare cu Agenția Austriacă de Dezvoltare (ADA) și Agenția Federală de Mediu Austria, va participa la proiectarea și formularea ulterioară a proiectului și va oferi sprijin specific pentru a facilita coordonarea interministerială necesară.

REPUBLICA MOLDOVA A RECEPȚIONAT PRIMA TRANȘĂ DE MOTORINĂ DIN AJUTORUL UMANITAR ACORDAT DE ROMÂNIA

Republica Moldova a recepționat, pe 17 mai curent, prima tranșă de 1.200 de tone din cele 6.000 tone de motorină, ajutor umanitar extern acordat de către România, destinat suportului agricultorilor afectați de seceta din 2020 din țara noastră. Evenimentul a avut loc la Ocnița, de unde Agenția Rezerve Materiale va asigura distribuția către agricultori.

În cadrul evenimentului de transmitere a motorinei, ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ion PERJU a transmis un mesaj de grațitudine partenerilor din România.

„Îmi exprim grațitudinea și recunoștința pentru răspunsul pozitiv al României la solicitarea de a oferi suport țării noastre, în pofida faptului că, de asemenea, țara le-a fost afectată profund de calamități naturale. Aprecieri considerabile acestui gest frățesc. Ajutorul cu titlu gratuit acordat țării noastre, sub formă de motorină, va constitui un sprijin pentru agricultori în desfășurarea cu succes a lucrărilor de sezon”, a declarat oficialul.

Reiterăm că, în perioada 16 martie- 5 aprilie curent, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a recepționat circa 3500 de cereri. Cele mai multe solicitări de ajutor umanitar au fost recepționate de la producătorii agricoli din raioanele: Cahul, Comrat, Căușeni, Orhei și Ștefan-Vodă. Mărimea ajutorului per hectar de teren arabil afectat a fost calculat în baza cantității totale de motorină disponibilă, raportată la suprafața totală eligibilă. Astfel, cuantumul mediu cantitativ per hectar de motorină constituie circa 18,46 litri.

NOTĂ: Pentru acoperirea cheltuielilor aferente serviciilor de recepționare, evaluare a cantității și calității, depozitare, păstrare și transportare a motorinei către stațiile petroliere, din Fondul de rezervă al Guvernului au fost alocați 3 milioane de lei.

ÎN REPUBLICA MOLDOVA A FOST ÎNȚIAT UN PROIECT CE VA AJUTA ȚARA NOASTRĂ SĂ REDUCĂ CONSUMUL ȘI PRODUCȚIA DE HIDROFLUOROCARBURI - GAZE CU EFECT DE SERĂ

Ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ion PERJU a semnat, astăzi, Acordul de inițiere a proiectului „Implementarea activităților de facilitare a ratificării Amendamentului de la Kigali de către Republica Moldova”. Scopul principal este de a susține țara noastră să îndeplinească acțiunile necesare pentru a reduce consumul și producția de hidrofluorocarburi - gaze cu efect de seră, ce sunt utilizate în sectorul frigorific și de condiționare a aerului.

Costul total al proiectului constituie circa 50 mii de dolari, banii sunt donați de Fondul Multilateral pentru Implementarea Protocolu-

lui de la Montreal și vor fi utilizați pentru revizuirea și evaluarea cadrului legal și de reglementare din țara noastră, necesar pentru a permite controlul și raportarea privind consumul de hidrofluorocarburi (HFC) în conformitate cu obligațiile stipulate de Amendamentul de la Kigali.

Astfel, în cadrul proiectului va fi elaborată o foaie de parcurs cu privire la cadrul legal și de politici, ce va conține acțiunile necesare pentru a permite ratificarea și implementarea Amendamentului de la Kigali. Conform prevederilor Protocolului, fiecare țară semnatară implementează propriul grafic de excludere a

HFC-urilor din circulație. În acest mod, Republica Moldova și-a luat angajamentul ca din anul 2029, consumul de HFC să fie redus cu 10%. De asemenea, țara noastră își trasează drept obiectiv ca

până în anul 2045, utilizarea de HFC să fie diminuată cu 80% (de la nivelul de bază).

Totodată, activitățile proiectului prevăd elaborarea propunerilor privind strategiile naționale și a

cadrului legal pe termen lung pentru controlul de hidrofluorocarburi în anumite sectoare, precum și va fi evaluat și revizuit sistemul național de denumire și codificare a mărfurilor, în conformitate cu noul sistem de codificare pentru seria de HFC pure și amestecate în Sistemul armonizat de denumire și codificare a mărfurilor (Nomenclatorul HS a ediției 2022) a Organizației Mondiale. De asemenea, vor fi evaluate oportunitățile de stabilire a unui mecanism de coordonare pe termen lung între instituțiile guvernamentale relevante afectate de angajamentele stipulate de Amendamentul de la Kigali.

Proiectul va derula în perioada aprilie-decembrie 2021.

NOTĂ: Amendamentul de la Kigali are drept scop obținerea reducerii globale a consumului și a producției de hidrofluorocarburi - gaze cu efect de seră, care sunt utilizate în sectorul frigorific și de condiționare a aerului. Aceste gaze au un înalt potențial de încălzire globală. Se estimează că implementarea prevederilor Amendamentului de la Kigali ar putea reduce temperatura globală cu circa 0,5°C până la sfârșitul secolului, contribuind astfel la atingerea obiectivului Acordului de la Paris de a menține creșterea temperaturii sub 2°C.

CU PRILEJUL ZILEI PROFESIONALE, MEDICII VETERINARI DIN ȚARA NOASTRĂ S-AU REUNIT ÎN CADRUL UNEI CONFERINȚE

Comunitatea medicilor veterinari din țara noastră s-a reunit, pe 14 mai curent, în cadrul unei conferințe on-line, pentru a nominaliza succesele și a puncta tendințele și provocările profesionale. Evenimentul a fost organizat la inițiativa Asociației Republicane a Medicilor Veterinari din țara noastră cu prilejul Zilei profesionale a medicului veterinar din Republica Moldova.

Cu această ocazie, ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului Ion PERJU a transmis un mesaj de felicitare adresat medicilor veterinari.

„Îmi exprim înalta recunoștință și Vă adresez mulțumire și respect pentru munca asiduă, depusă în activitatea Dumneavoastră, pentru devotamentul, responsabilitatea și efortul zilnic - întru dezvoltarea

acestui segment extrem de important, aducând contribuții profesionale valoroase, dar și un progres consistent la consolidarea profesiei

de medic veterinar, per ansamblu. Sunt onorat, să particip, astăzi, la un eveniment inedit, dedicat Zilei profesionale a medicului veterinar

din Republica Moldova, ce constituie o platformă excelentă pentru celebrarea și aplaudarea succeselor remarcabile ale medicilor veterinari din țara noastră. Activitatea serviciilor veterinare prezintă un beneficiu public global datorită rolului în protejarea sănătății și bunăstării animalelor, dar și ca actori-cheie în asigurarea securității alimentare prin producția primară de animale, protejarea sănătății publice, asigurarea siguranței alimentare și un garant al comerțului internațional. Vă asigur, că MADRM reprezintă un partener de încredere pentru întreaga comunitate a medicilor veterinari și va canaliza toate eforturile pentru valorificarea eficientă a potențialului vostru și consolidarea cadrului de politici aferent acestui domeniu important”, a menționat ministrul.

Tematica conferinței a fost

cu referire la Antibio rezistența microbiană, astfel, în cadrul evenimentului au fost abordate subiecte legate de prevenirea sau atenuarea rezistenței la antibiotice, stabilirea reacțiilor adverse și a cauzelor ce le provoacă, metodele de detectare și de control al reziduurilor de antibiotice, etc..

La conferință au participat reprezentanți ai subdiviziunilor teritoriale ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), reprezentanți ai CNFA Moldova, medici veterinari, cadre didactice și exponenți ai mediului științific.

NOTĂ: Ziua profesională a medicilor veterinari din Republica Moldova va fi marcată anual la 15 mai, ca urmare a adoptării Legii privind organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar, de către Parlament, la 10 iulie 2020.

LA SOROCA A ÎNCEPUT ELABORAREA STUDIUL DE FEZABILITATE PENTRU CONSTRUCȚIA STAȚIEI DE EPURARE A APELOR UZATE

Pe 13 mai, la Soroca au demarat lucrările de elaborare a Studiului de fezabilitate și de impact asupra mediului pentru construcția Stației de epurare a apelor uzate. La prima ședință de lucru, părțile implicate au discutat despre acțiunile ce urmează a fi efectuate în perioada mai - august 2021.

Studiul de fezabilitate va fi elaborat de o companie franceză, cu suportul unui grant oferit de Banca Mondială din sursele fondului ECAPDEV în valoare de circa 235.000 euro.

La ședința de inițiere a studiului, ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ion PERJU a vorbit despre importanța stației de epurare în mun. Soroca în contextul transfrontalier și despre necesitatea coordonării eforturilor comune în vederea obținerii succeselor în termenii stabiliți.

„Problema lipsei stației de epurare a apelor uzate în mun. Soroca, demult nu mai este doar una locală, soluționarea acesteia este o prioritate națională, iar MADRM a depus eforturi de-a lungul timpului pentru a identifica soluții. În comun cu partenerii de la Banca Mondială de un an deja, suntem în proces de pregătire a unui proiect mare pentru țară „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”, în cadrul căruia una dintre componente este dedicată construcției stației de epurare a apelor uzate în mun. Soroca. Accesarea grantului ECAPDEV, destinat lucrărilor de pregătirea acestui proiect, este un beneficiu pentru autorități, din considerentul că din aceste surse va fi realizat Studiul de fezabilitate, de impact social și de mediu pentru construcția stației. Experților francezi le urăm succes în lucrul complex ce urmează a fi realizat și reiterăm că avem așteptări mari de la acest

exercițiu. Colegii din cadrul MADRM și ai Unității de implementare a

proiectului vor avea în continuare o implicare activă în acest proces

și contăm pe aceeași atitudine din partea autorităților publice locale și a S.A. „Apă-Canal” Soroca”, a subliniat ministrul.

Totodată, oficialul a menționat că în cadrul studiului urmează să fie examinată complex situația curentă cu referire la canalizare și particularitățile apelor uzate, să fie efectuată analiza funcțională a operatorului Apă-Canal Soroca, să fie identificate cele mai eficiente opțiuni privind epurarea apelor uzate, să fie evaluat impactul asupra mediului și impactul social.

După realizarea Studiului de Fezabilitate, Banca Mondială ar putea oferi finanțare pentru elaborarea proiectului tehnic și construcția stației de epurare. Valoarea totală a investiției necesare pentru realizarea tuturor activităților proiectului „Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație în Moldova” (SAASM), constituie estimativ circa 11 mln. Euro.

CURSURI DE INSTRUIRE PENTRU OBTINEREA SUBVENȚIILOR ÎN AVANS PENTRU "PROIECTELE START-UP" ȘI MĂSURA 3. "DIVERSIFICAREA ECONOMIEI RURALE PRIN ACTIVITĂȚI NON-AGRICOLE"

Federația Agricoltorilor din Moldova „FARM” preconizează organizarea, la începutul lunii iunie 2021, a cursurilor de instruire în domeniul antreprenorialului, organizat în parteneriat cu ONG „Pro-Entranse”. Programul de instruire reprezintă un curs destinat tinerilor și femeilor fermieri care doresc să se lanseze într-o activitate economică sub orice formă de organi-

zare juridică, să acceseze subvenții în avans pentru proiectele start-up din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, să-și sporească abilitățile în domeniul antreprenorial și să-și asigure gestionarea eficientă a propriei afaceri. Obiectivul fundamental al programului dat de instruire este acela de a oferi o bază teoretică și practică, care să permită beneficiarilor să-și

formeze și să exerseze competențele necesare în inițierea, promovarea și dezvoltarea unei afaceri.

De asemenea, această instruire este binevenită și doritorilor de a aplica la „Măsura 3. Diversificarea economiei rurale prin activități non-agricole”, pentru depunerea cererilor de solicitare a subvențiilor în avans pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural, în cadrul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA). Categoriile eligibile de solicitanți pentru Măsura 3 sunt

persoanele fizice sau juridice înregistrate în localitățile rurale, care lansează sau dezvoltă activități non-agricole.

În cadrul cursului, cu un nr. total de 40 ore, beneficiarii vor fi instruiți pe următoarele tematici:

1. Prevederile Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele start-up din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural;
2. Înregistrarea afacerii și legislația în domeniu;

3. Managementul afacerii;
4. Planificarea afacerii;
5. Managementul financiar;
6. Evidența contabilă;
7. Marketing și vânzări;
8. Managementul resurselor umane.

Organizarea activităților este coordonată împreună cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM) și Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) cu suportul Fondului Național pentru Dezvoltarea Agriculturii și Mediului Rural (FNDAMR).

FARM este acreditată în organizarea instruirilor specializate pentru antreprenori, inclusiv inițierea de start-up-uri, în domeniul precum planificarea și dezvoltarea afacerii, prevederile legislației, management, marketing și vânzări, resurse umane, administrare financiară, dar și alte domenii.

Pentru a afla condițiile de înregistrare la cursul de instruire, vă rugăm să expediați un mesaj cu datele de contact la adresa electronică: instruire@agrofarm.md.

FARM DEPUNE EFORTURI SUSȚINUTE PENTRU

Rețeaua Tinerilor Agricultori din Moldova (RTAM) a fost lansată în august 2018, de către Federația Agricoltorilor din Moldova FARM, și astăzi întrunește sute de membri. Tineri și energici, aceștia își propun să valorifice oportunitățile atât de a se instrui și de a afla mai multe despre agricultură, dar și, de ce nu, de a lansa o afacere în domeniul agricol. În acest context, Federația Agricoltorilor din Moldova întreprinde acțiuni susținute pentru consolidarea RTAM, oferind tot suportul necesar pentru atingerea acestui scop.

Astfel, rețeaua tinerilor fermieri va fi consolidată prin instituționalizarea sa informală. Crearea organizațiilor primare la nivel regional cu alegerea liderilor și a consiliilor va contribui la creșterea inițiativelor și a auto-administrării. Implicarea tinerilor fermieri în programul de consolidare a capacităților în domeniul agriculturii ecologice și tehnologiilor rezistente la climă va stimula dinamica rețelei și lansarea de noi afaceri. Activitățile desfășurate vor rezuma la următoarele:

- Crearea organizațiilor primare de tineri fermieri prin stabilirea acordurilor și regulilor de funcționare a acestora. Formarea organizațiilor primare va avea loc cu suportul Managementului de la nivel național;

- Tinerii din cadrul rețelei vor beneficia de instruire la subiectul Schimbării climatice și aplicarea bunelor practici agricole;

- Organizarea vizitelor de studiu interne pentru rețeaua tinerilor fermieri.

Pentru ambele rețele de femei și tineri agricultori, subiectele recomandate pentru instruire și vizite de studiu sunt:

- Practici rezistente în domeniul agricol în contextul schimbărilor climatice;

- Tehnologii moderne pentru dezvoltarea agriculturii biologice și organice;

- Cum să dezvolti o mică afacere de familie durabilă pentru a crește productivitatea agricolă și veniturile fermierilor mici;

- Care sunt cele mai bune tehnologii și soiuri de culturi pentru a spori rezistența la climă.

Cu un program concret și viabil de activitate, FARM intervine eficient în educarea unei noi generații de potențiali agricultori, Rețeaua Tinerilor Agricultori din Moldova dezvoltându-se pentru a atinge calitatea unui centru de rang național, care să răspundă tuturor solicitărilor din partea tinerilor, care au îndrăgit agricultura și, eventual, își leagă speranțele de această ramură importantă a economiei naționale.

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE CONSOLIDARE A REȚELEI TINERILOR AGRICULTORI DIN MOLDOVA

În vederea consolidării Rețelei Tinerilor Agricultori din Moldova, lansată în august 2018 de către Federația Agricoltorilor din Moldova FARM, dar și, totodată, pentru identificarea problemelor dar și a soluțiilor privind dezvoltarea ascendentă a entității, în data de 16 mai 2019 la Orhei a avut loc întrunirea tinerilor din raionul Orhei care investesc în agricultură. În cadrul atelierului de lucru desfășurat, tinerii agricultori din

regiune au avut posibilitatea să se informeze cu privire la serviciile oferite de FARM, să identifice problemele sectoriale din domeniul agricol, dar și să propună soluții privind rezolvarea acestora. O componentă utilă pentru tineri în cadrul atelierului de lucru a fost legată de serviciile IT, care astăzi au devenit un element esențial pentru tinerii agricultori. Elocventă în sensul menționat este și noua pagină online - tineri.agrofarm.md - care asigură o informare, dar și o comunicare directă cu experții în agricultură și platforma EastFruit, care oferă posibilitatea agricultorilor să aibă acces la prețurile pe piața locală și prețurile din spațiul CSI. Aceste oportunități au fost apreciate de către tinerii participanți, care s-au conectat imediat la aceste platforme, urmând să interacționeze atât cu experții, cât și cu alți agricultori. O altă componentă importantă, ce a fost dezbătută în cadrul atelierului de lucru, a vizat domeniul antreprenorial, problemele la lansarea unei afaceri în domeniul agricol, identificarea serviciilor ce ar fi importante pentru tineri în vederea lansării și dezvoltării unei afaceri în domeniul agricol etc. Este important de menționat faptul că, un suport informativ esențial, în cadrul atelierului de lucru, a fost adus și către reprezentanții AIPA, IFAD, ODIM, dar și băncile comerciale Eximbank, Eurocreditbank și Agroindbank, care au oferit

programe de susținere a tinerilor agricultori și oportunități de finanțare a acestora.

VIZITĂ DE STUDIU PENTRU TINERI „TEHNOLOGII STRIP-TILL ÎN AGRICULTURA CONSERVATIVĂ”

O altă activitate dedicată tinerilor agricultori a fost desfășurată la data de 16 iulie 2019. În această zi, Federația Agricoltorilor din Moldova, prin reprezentanța regională Râșcani, a organizat o vizită de studiu pentru tinerii agricultori din regiune la întreprinderea VONAȘ SNV SRL din satul Șofrâncani, raionul Edineț. Vizita a fost realizată cu scopul inițierii tinerilor agricultori în domeniul „Tehnologii Strip-Till în Agricultura Conservativă”. În cadrul acestei vizite consacrate, tinerii agricultori au avut posibilitatea să discute și să se informeze cu privire la tehnica performantă, despre efectele și perspectiva utilizării Tehnologiei Strip-till în Agricultura Conservativă în vederea creșterii productivității culturilor cerealiere.

ATELIER REGIONAL ONLINE CU TINERII FERMIERI PRIVIND DIMINUAREA IMPACTULUI ȘI ADAPTAREA LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE ÎN AGRICULTURA

Conform planului de activitate, atelierul regional privind diminuarea impactului schimbărilor climatice a fost organizat și desfășurat (online) pe data de 15 aprilie 2021. La eveniment au participat 19 tineri fermieri din diferite localități ale raionului Fălești.

Participanții la atelier au fost salutați de către directorul executiv AO „CUTEZĂTORUL”, domnul Victor Cimpoeș, care a prezentat participanții la instruire, obiectivele, agenda, scopul și obiectivele atelierului.

Raportul „Diminuarea impactului negativ și adaptarea la schimbările climatice în agricultură”, lecțiile învățate în rezultatul secetei din anul 2020 pentru agricultorii din Republica Moldova și sarcinile pentru adaptarea la schimbările climatice” a fost prezentat de către directorul executiv AO „CUTEZĂTORUL”, domnul Victor Cimpoeș. Raportorul s-a referit la rolul fermierilor în diminuarea impactului negativ și adoptarea la schimbă-

CREȘTEREA COMERȚULUI ȘI MODERNIZAREA APICULTURII - PRIORITATE A APICULTORILOR DIN MOLDOVA

La data de 05 Mai 2021, Asociația Obștească Centrul de Business din Cahul, membru a Federației Agricoltorilor din Moldova FARM, a organizat o întrunire de lucru cu apicultorii din regiunea de Sud a Republicii Moldova, raioanele Cahul și Cantemir. Activitatea a fost desfășurată în cadrul proiectului „Creșterea comerțului și modernizarea apiculturii și a sectoarelor conectate din bazinul Mării Negre”, ITM BEE-BSB, BSB 136. La întrunirea apicultorilor au participat domnul Vasile Raru, șeful Direcției Agricoltură a raionului Cahul, doamna Olga Moroz, specialist la Camera Comerț și Industrie filiala Cahul, domnul Zacon Alexei, expert zootehnic la Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, domnul Sergiu Pîslari, președintele Asociației Apicultorilor din raionul Cahul etc.

La începutul evenimentului, domnul Anatolie Nebunu, directorul Centrului de Business din Cahul, a prezentat activitățile și realizările proiectului ITM BEE-BSB, BSB 136, menționând buna desfășurare a activităților propuse, dar și efectele pozitive

ale acestora, pe plan practic și teoretic.

În continuare, domnul Victor Ciobanu, consultant în agricultură, a vorbit despre Regulamentul privind condițiile, ordinea și procedura de acordare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural privind domeniul apicol, HG nr. 455 din 21 iunie 2017, auditoriul fiind informat în detaliu despre acest domeniu important.

Un alt subiect discutat s-a referit la specificul iernării albinelor în sezonul rece al anului

curent, lucrările de primăvară în stupină și sursele de contaminare a produselor apicole, problemele cu care se confruntă apicultorii și experiența personală în rezolvarea acestora. Subiectul menționat a fost desfășurat de către domnul Nicolae Eremia, profesor universitar, Universitatea Agrară de Stat din Moldova.

De asemenea, în cadrul întrunirii au fost prezentate Lecțiile demonstrative on-line, Ghidul de bună practică în apicultură, Ghidul privind potențialul melifer, con-

dițiile climatice, calitatea aerului și solului în regiunea bazinului Mării Negre, aceste materiale fiind elaborate în cadrul proiectului în derulare.

Pe finalul evenimentului, în concluzie, participanții la întrunire au menționat că regiunea de Sud a Republicii Moldova are potențial bun în acest domeniu, un potențial în dezvoltare și care merită o atenție sporită. Totodată, este necesar ca apicultorii să evolueze, să se modernizeze, să participe la training-uri și expoziții apicole.

CONSOLIDAREA REȚELEI TINERILOR AGRICULTORI

Atelier regional privind schimbările climatice

FARM CUTEZĂTORUL Fălești

Impactul schimbărilor climatice asupra mediului, agriculturii, sănătății umane și bunăstării populației.

Proiectul SIDRA, finanțat de Federația Agricoltorilor din Moldova FARM și WE EFFECT

15 aprilie, 2021, or. Fălești

rile climatice în agricultură, efectele negative ale secetei 2020. În decursul său, s-a relevat diminuarea impactului negativ și adaptarea la schimbările climatice în agricultură, cât și la consecințele secetei din anul trecut. După cum a accentuat raportorul, temperaturile au crescut de 0,8C și se așteaptă o creștere cu 1,2C. În ultimul deceniu, dezastrele naturale, sunt legate de schimbările climatice. Jumătate din emisiile de gaze cu efect de seră provin de la sistemele de încălzire a locuințelor și a unităților de transport. Pentru aplicarea măsurilor de lungă și scurtă durată, ele impun adoptare de noi strategii. E necesară aprobarea unei noi politici de folosire a culturilor și soiurilor, rezistente la secetă și arșiță. Problema fertilizării și păstrării solului trebuie să fie de interes național, iar tranziția la un sistem de agricultură durabilă este necesar să se axeze pe 3 piloni: rotație, fertilizare și lucrarea solului.

Informația privind situația actuală în agricultură raionului Fălești și măsurile de adaptare la schimbările climatice în sectorul agrar a fost prezentată de către șeful Direcției Agricultură și Alimentație a Consiliului rațional Fălești, Valeriu Motelica. Conform informației, în raion e în toi lucrările agricole de primăvară, pregătirea solului înainte de semănat, semănatului culturilor agricole de primăvară, introducerea îngrășămintelor minerale la culturile cerealiere de toamnă. Cele peste 14000 hectare de culturi agricole cere-

aliere de toamna se află într-o stare bună, pe toată suprafața s-au introdus îngrășăminte, se preconizează o roadă bogată. S-a accentuat și rolul tinerilor fermieri în diminuarea impactului negativ și adoptarea la schimbările climatice în agricultură, utilizară pe scară largă a tehnologiei agriculturii conservative și agriculturii ecologice, pregătire și folosirea îngrășămintelor organice.

Raportul privind noutățile și oportunitățile de atragere a investițiilor și subvențiilor în agricultură a fost prezentat de către consultantul regional marketing AO „CUTEZĂTORUL” Alexandru Fusa. Raportorul s-a referit la concursul pentru recepționarea cererilor

de finanțare a proiectelor de infrastructură pentru anul 2022 în cadrul Programului de Reziliență Rurală (IFAD VII), cât și la granturile propuse și anume:

- Granturi pentru finanțarea măsurilor de adaptare a sistemelor de producere agricole la schimbările climatice;
- Granturi pentru înființarea/reabilitarea perdelor forestiere de protecție;

privind măsurile de subvenționare a producătorilor agricoli la agricultură conservativă (Măsură 2.4.); Regulamentul privind acordarea de plăți directe per cap de animal (procedura de pregătire și depunere a pachetului de documente pentru subvenționare la AIPA); Apelul depus de AIPA privind depunerea cererilor de solicitarea subvențiilor în avans pentru proiecte star-up în domeniul agro-

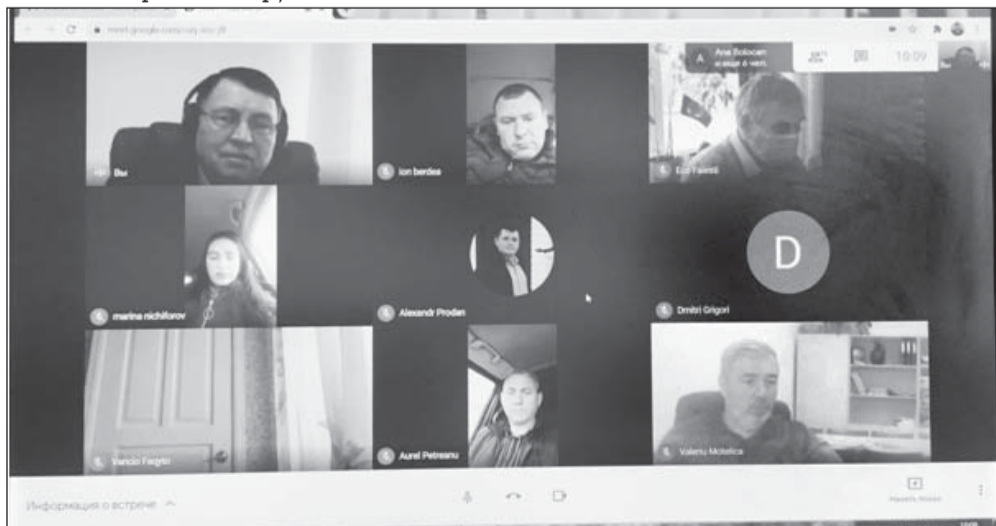
- Granturi pentru înființarea/reabilitarea învelișurilor de ierburi;

În contextul celor de mai sus, s-au pus accente pe valoarea granturilor, beneficiarii, investițiile eligibile, avantaje etc.

Beneficiarii atelierului au fost informați

industrial. De asemenea, în cadrul instruirii a fost comentat și recomandat tinerilor agricultori "Ghidul de bune practici pentru adaptarea la schimbările climatice și implementarea măsurilor de atenuare a schimbărilor climatice în sectorul agricol".

Este de remarcat faptul că evenimentul a contribuit și-a atins obiectivele propuse în planul general de activitate: Atelierul a fost organizat și desfășurat conform planului de activitate; Participanții au făcut schimb de opinii referitor la activitatea pe care o desfășoară, fiind abordate probleme comune, soluții comune și, totodată, fiind efectuat un intens schimb de opinii; Studiarea pe scară largă a posibilităților de adaptare și gestionare a agriculturii la condițiile schimbărilor climatice: Creșterea numărului tinerilor fermieri membri ai AO "CUTEZĂTORUL". De asemenea, este îmbucurător faptul că și această activitate va contribui la atingerea rezultatelor generale ale proiectului, iar lecțiile învățate vor contribui la adaptarea agriculturii naționale la condițiile schimbărilor climatice.

CUM SE EXPLICĂ DIFERENȚA DE PREȚ PENTRU CĂPȘUNI ÎN MOLDOVA?

Monitorizarea prețurilor cu ridicata de către EastFruit arată că, de la începutul lunii mai 2021, prețurile cu ridicata pentru căpșunii din Moldova s-au stabilizat la 35-40 lei / kg (1,96-2,24 USD / kg).

În același timp, după cum re-marcă experții Federației Agricoltorilor din Moldova FARM, diferențele de prețuri cu ridicata pentru pomușoare sunt destul de mari. Retailul cumpără căpșuni turcești în medie cu 35 lei/kg, aceasta reprezentând o cotă mare din cifra de afaceri, iar pomușoarele grecești, mai bine sortate și ambalate, cu 60-70 lei / kg (3,37-3,93 USD / kg). Producătorii agricoli oferă căpșuni moldovenești rețelelor de supermarketuri, buticurilor de fructe și pomușoare din centrele comerciale și chioșcurilor

din zonele rezidențiale la 75-80 lei / kg (4,21-4,49 USD / kg). Pe segmentul de livrare „fermier-consumator”, nivelul mediu al

prețurilor pentru căpșuni este menținut în intervalul 90-120 lei / kg (5,05-6,74 USD / kg), cu condiția unei achiziții minime de 3-5

kg. Cu toate acestea, la sfârșitul acestei săptămâni (16 mai - n.r.), primele oferte de căpșuni de seră la prețuri reduse au apărut pe site-uri specializate și în rețelele de socializare - 80 lei / kg la comanda de cel puțin 3 kg.

Asociația "Pomușoarele Moldovei" consideră că prețurile relativ înalte pentru livrările de pomușoare către rețelele de supermarketuri (METRO și altele) se explică prin faptul că aceste rețele au suferit mai mult decât alți comercianți cu amănuntul, din cauza pierderii micilor cumpărători angro din HoReCa, și își propun să atragă consumatori cu sortimente largi. Ca parte a acestei tactici, rețelele de comercianți cu amănuntul tind să cumpere cele mai proaspete pomușoare de producție locală de la fermieri, la un preț mai mare (producția locală, totuși, adesea nu este sortată/am-

balată în cel mai bun mod).

Fermierii, care vând în mod activ pomușoare prin Internet pentru al doilea an consecutiv, încearcă să păstreze baza de clienți, mai mult sau mai puțin formată, oferind produse proaspete, uniforme coapte și, ceea ce este important, bine sortate. Acesta este motivul pentru care se motivează nivelul ridicat al prețurilor, realizând în același timp că reducerile semnificative nu vor da roade odată cu creșterea vânzărilor (este puțin probabil ca acestea să fie mari, din cauza puterii de cumpărare scăzute a populației).

Încercările de dumping - scăderea prețurilor comparativ cu nivelul predominant dintr-o dată cu 25-30% - potrivit reprezentanților Pomușoarele Moldovei, „fie au un caracter de testare a pieței, cu obiective de neînțeles, fie se explică prin lipsa de experiență sau eșecul fermierilor-vânzători.”

UCRAINA ȘI MOLDOVA AU ȘANSA DE A EXPORTA CIREȘE ÎN ITALIA, PE FONDUL PIERDERILE RECORD DE ACESTE FRUCTE DIN CAUZA ÎNGHEȚULUI

Potrivit asociațiilor producătorilor italieni de fructe, recolta de sâmburoase în Italia în acest an va fi la un nivel minim. Potrivit experților EastFruit, în acest moment, comercianții italieni au început chiar să manifeste interes pentru achiziționarea de cireșe din Uzbekistan, realizând că această poziție va fi insuficientă în 2021.

Conform estimărilor preliminare ale experților, în 2021 Italia va pierde aproximativ o treime din recolta de cireșe în acest sezon. Aceasta înseamnă că necesitățile Italiei de a importa cireșe va fi, conform EastFruit, mai mare de 50 de mii de tone, comparativ cu 10-14 mii de tone în mod obișnuit. Bineînțeles, Italia ar putea procura un astfel de volum, cu condiția ca prețurile să fie accesibile. Cu toate acestea, de fapt, importurile vor fi mai mici decât cererea, dar, în orice caz, de un nivel record.

Furnizorii turci de cireșe vor beneficia cel mai mult de situație, anul acesta re-

spectivii rămânând fără acces la importanta piață de cireșe din China. În plus, Turcia

continuă să crească volumul producției de cireșe, ceea ce înseamnă că va fi bucurioasă

de noi oportunități precum, bunăoară, cele oferite de Italia.

Pe de altă parte, trebuie avut în vedere faptul că vara aceasta în Italia, cel mai probabil, vor fi mai puțini turiști decât de obicei. Deși este posibil, totuși, ca numărul lor să crească față de 2020. Deoarece turiștii vin în țară după epuizarea cireșelor din Turcia, aceasta poate fi și o oportunitate pentru exportatorii de cireșe din Europa de Est, în primul rând pentru cei din Moldova și Ucraina.

Pentru a furniza cireșe pe piața Italiei, trebuie să aveți cel puțin un sistem de hidrocooling. De asemenea, este de dorit să aveți echipamente pentru sortarea optică a acestor fructe, punți cu atmosferă modificată (MAP) și experiență de ambalare și logistică în conformitate cu cerințele UE. De asemenea, este important ca furnizorul să aibă o trasabilitate deplină a mărfurilor, iar producătorii, de la care se cumpără cireșe, să dispună de certificare GlobalGAP.

ÎN MOLDOVA S-AU ATESTAT, ANUL ACESTA, PRIMELE CAZURI DE DETERIORARE DE CĂTRE GRINDINĂ A LIVEZILOR

La sfârșitul săptămânii trecute, în nordul Moldovei au căzut ploii cu grindină. Terenurile agricole din regiunea Soldănești au suferit cel mai mult de pe urma grindinei. În unele așezări din regiune, grindina, care a ajuns la dimensiunea unui ou de porumbel, a deteriorat grav zeci de hectare de plantații fructifere.

Cu toate acestea, experții companiilor de asigurări susțin că există puține solicitări din partea fermierilor, de a examina livezile afectate de grindină și de a documenta amploarea daunelor. Deși numărul contractelor de asigurări agricole în 2021, comparativ cu anul precedent, potrivit companiilor de asigurări, a crescut în medie cu 20-40%. Mai mult, motorul creșterii a fost alimentat tocmai de contractele de asigurare pentru plantații perene împotriva înghețurilor de primăvară și grindină.

Angajații companiilor de asigurări presupun că grindina (care a căzut local) a afectat în mare parte grădinile micilor fermieri, care nu apelează la serviciile asiguratorilor. În plus, în principal a avut de suferit învelișul de frunze și nu fructele în devenire. Mai mult, experții observă că astfel de daune mecanice asupra pomilor fructiferi, după cum se arată în consecințele furtunii de zăpadă din aprilie 2017, pot oferi un efect paradoxal: reducerea ușoară a cantității de recoltă, dar creșterea semnificativă a calității (dimensiunii) fructelor rămase.

De asemenea, asiguratorii susțin că daunele suferite de proprietarii de livezi din cauza înghețurilor târzii de primăvară sunt semnificativ mai mici decât în 2020. Înghețurile de primăvară au afectat doar livezile individuale de caise și piersici și, într-o măsură și mai mică, livezile de cireși și vișin. În același timp, înghețurile practic nu au afectat plantațiile de mere și prune.

ÎN REPUBLICA MOLDOVA VOR FI TESTATE MAI MULTE SOIURI DE PIERSIC ȘI CAIS DE ORIGINE ITALIANĂ

Asociația Moldova Fruct, în parteneriat cu proiectul „Livada Moldovei” și Centrul de cercetare al producției vegetale din Cesena (Italia), au lansat o inițiativă care va permite testarea în țara noastră a mai multor soiuri de piersic plat și cais.

Pentru aceasta, au fost selectate 14 soiuri care vor fi testate în condițiile regiunilor de sud și centru ale țării. Platimoon, Oriola, Sweet Cap, Ufo, Alissa sunt doar o parte din soiurile care au fost selectate cu ajutorul partenerilor italieni, fiind plantate pe terenurile a două întreprinderi membre ale Asociației Moldova Fruct.

„Moldova nu dispune în prezent de capacități de cercetare și testare a soiurilor noi, iar producătorii sunt nevoiți să testeze diferite soiuri de fructe în condiții de producție și deseori riscă cu investiții. Am decis să facem primii pași în domeniul testării, pentru ca oamenii să vadă în practică cum se comportă diferite soiuri de piersic și cais, iar ulterior să ia decizia corectă”, a explicat Eugeniu Bumacov, specialist

în agrobusiness în cadrul Moldova Fruct.

Specialiștii afirmă că, pentru moment, există o piață de desfacere pentru toate speciile de fructe, însă trebuie să fie selectate soiurile moderne care fac față cerințelor de piață. Conform experților, domeniul de cercetare din țara noastră a rămas în urmă și este necesară o reformare, de rând cu renovarea altor sectoare, dar și a cadrului legislativ. Toate aceste procese necesită timp, însă sectorul horticol are nevoie de soluții acum, de aceea asociația împreună cu

partenerii au întreprins primii pași pentru a oferi aceste soluții producătorilor.

„Asociația invită reprezentanții instituțiilor de cercetare să vină cu recomandări. Suntem recunoscători producătorilor care s-au oferit ca voluntari pentru a testa soiurile pe terenurile lor. În următoarea perioadă, toată experiența căpătată va fi împărtășită în cadrul seminarelor pe care le organizăm pentru membrii noștri, precum și pentru toți producătorii interesați”, a conchis Iurie Fală, directorul executiv al Asociației Moldova Fruct.

ROBOȚII ÎNLOCUIESC OAMENII LA CULESUL ȘI SORTAREA LEGUMELOR ȘI FRUCTELOR

Utilizarea roboților inteligenți face procesarea fructelor și legumelor mai rentabilă și crește valoarea adăugată a produselor proaspete. Acest lucru este raportat în Wageningen Agro Food Robotics, scrie Fruit-inform cu referire la Future Farming.

Roboții inteligenți de la Universitatea Wageningen&Research învață de la oameni să îndeplinească sarcini multiple. Potrivit surselor avizate, ei vor fi gata, pentru prima demonstrație, în vara anului 2021.

Sortarea și recoltarea fructelor și a legumelor proaspete s-a făcut preponderent manual, până acum, în toată lumea.

„Folosirea roboților ar economisi companiilor mult timp și bani pentru aceste sarcini consumatoare de timp, plictisitoare și repetitive”, spune Anish Chauhan, șef expert al grupului de viziune computerizată și robotică la Wageningen Food&Biobased Research și membru al echipei Agro Food Robotics. Expertul crede că ar fi și mai eficient dacă un robot ar putea îndeplini mai multe sarcini.

Wageningen Agro Food Robotics a lansat în 2019 un proiect de roboți autonomi

pentru procesele agroalimentare. Unul dintre obiectivele acestui proiect de patru ani este de a dezvolta roboți inteligenți care învață să îndeplinească doar câteva sarcini, de la culegere până la sortarea diferitelor fructe și legume.

„Procesatorii de fructe și legume pot folosi acești roboți pentru a-și face munca mai profitabilă”, spune Chauhan. Spre exemplu, el invocă un robot care procesează portocale, dar care poate trece cu ușurință la prelucrarea căpșunilor și le poate sorta instantaneu, în funcție de cât sunt de dulci.

„Cultivatorul poate vinde apoi căpșuni mai dulci la un preț mai mare. Și poate oferi clienților o garanție că produsele nu au fost atinse de

o mână umană. Iar aceasta reprezintă un cert avantaj pe timpul unei pandemii”, a adăugat Chauhan.

Roboții Wageningen sunt echipați cu camere care surprind mișcările unui om-expert, care execută sarcini de colectare și sortare. Viziunea computerizată încorporată și tehnologia de învățare permit roboților să adune informații și să învețe sarcini noi, prin imitarea acțiunilor umane.

Cercetătorii au testat cu succes roboții în multe situații, inclusiv culegerea și sortarea mandarinelor de diferite dimensiuni, separarea bananelor coapte de cele necoapte, sortarea castraveților intacti și deteriorați și separarea diferitelor tipuri de fructe pe aceeași masă.

PREȚURILE SĂPTĂMÂNIALE ANGRO LA PRODUȚIA HORTICOLĂ

(20.05.2021)

Denumirea produsului	Prețurile producătorului, MDL/KG		
	minim	maxim	mediu
FRUCTE ȘI POMUȘOARE			
Mere Golden Delicious	9.00	10.50	9.50
Mere Idared	8.50	10.00	9.00
Mere Jonagold	10.00	11.00	10.00
Mere Reinette Simirenko	8.00	9.00	8.50
Mere Gala	-	-	-
Mere Grany Smith	10.00	11.50	11.00
Mere Fuji	11.00	12.00	11.00
Mere timpurii	-	-	-
Mere, alte soiuri	9.00	10.00	9.00
Pere Conference	23.00	24.00	23.00
Alte soiuri de pere	14.00	16.00	15.00
Struguri de masă (albi)	55.00	60.00	55.00
Struguri de masă (roșii)	55.00	60.00	55.00
Struguri negri	-	-	-
Struguri Moldova	-	-	-
Struguri Kismis	-	-	-
Caise	-	-	-
Prune	-	-	-
Piersici	-	-	-
Portocale	20.00	22.00	20.00
Mandarine	21.00	22.00	21.00
Banane (galbene)	20.00	21.00	20.00
Zmeură	-	-	-
Căpșune	-	-	-
Afine (calitate superioară)	-	-	-
Afine (clasa I)	-	-	-
Mure	-	-	-
Coacăză (neagră)	-	-	-
Coacăză (roșie)	-	-	-
Cireșe (diametrul peste 26 mm)	-	-	-
Cireșe (diametrul până la 26 mm)	-	-	-
Vișine	-	-	-
Pepene verde (harbuz)	-	-	-
Pepene galben (zemos)	-	-	-
LEGUME			
Cartofi (recolta anului curent)	15.00	16.00	15.00
Cartofi (recolta anului trecut)	3.00	4.00	3.30
Morcovi (recolta anului curent)	-	-	-
Morcovi (recolta anului trecut)	4.50	5.00	4.50
Ceapă galbenă (recolta anului curent)	-	-	-
Ceapă galbenă (recolta anului trecut)	3.50	4.50	4.00
Tomate de seră (roșii, rotunde)	18.00	20.00	18.00
Tomate de seră (roze)	28.00	28.00	28.00
Tomate de seră (roșii, cărnoase)	21.00	22.00	21.00
Tomate de seră (soi Cherry)	27.00	27.00	27.00
Castraveți de seră (scurți, netezi)	-	-	-
Castraveți de seră (scurți, cu suprafața zgrunțuroasă)	14.00	16.00	15.00
Castraveți de seră (lungi, netezi)	-	-	-
Ardei dulci de seră (roșii)	45.00	50.00	45.00
Ardei dulci de seră (verzi)	40.00	45.00	40.00
Ardei dulci de seră (galbeni)	45.00	50.00	45.00
VERDEȚURI			
Pătrunjel	65.00	70.00	65.00
Mărar	65.00	70.00	65.00
Coriandru	75.00	80.00	75.00
Busuioc	280.00	300.00	280.00
NUCI ȘI FRUCTE DESHIDRATATE			
Miez de nuci	90.00	110.00	100.00
Nuci (cu coajă)	-	-	-
Miez de alune	160.00	170.00	160.00
Alune (cu coajă)	50.00	55.00	50.00
Miez de migdale	160.00	180.00	170.00
Migdale (cu coajă)	45.00	55.00	50.00
Caise deshidratate	-	-	-

CALENDARUL PRINCIPALELOR LUCRARI AGRICOLE DIN LUNA IUNIE

În primele zile din iunie, timpul nu este pierdut pentru a putea semăna și a spera la obținerea de recolte bune pentru o serie de culturi, cum ar fi: porumbul (hibridi extratimpurii), fasolea, meiul. Pentru a câștiga timp și pentru a menține în sol umiditatea existentă este necesar să înlocuim lucrarea de arat cu discuitul energetic al terenului. În urma a două, trei treceri cu grapele cu discuri, în agregat cu grape cu colți, se poate realiza un strat afânat la 12-15 cm, în care se poate semăna foarte bine.

Semănăm **porumbul** în prima decadă a lunii iunie, acesta va beneficia de o sumă chiar de peste 1.200 de grade Celsius până la venirea brumelor, fapt care le permite cultivatorilor din zonă să semeze hibridi extratimpurii și chiar timpurii fără risc. Și în zona de dealuri, acolo unde se pot acumula 1.000-1.300 de grade Celsius, se pot semăna hibridi de porumb extratimpurii, cu o perioadă de vegetație de până la 110 zile. Semănatul în luna iunie permite fertilizarea culturii de porumb numai cu îngrășăminte azotoase, în doze de 60-80-100 kilograme/hectar substanță activă, sau cu îngrășăminte complexe cu doze diferite, în funcție de tipul îngrășământului. Densitatea acestor culturi de porumb trebuie să fie de 60-70 mii plante la hectar, la o distanță între rânduri de 0,70 m. Până la sfârșitul lunii octombrie, se poate obține o recoltă normală de porumb boabe ajunsă la maturitate.

Meiul este o altă cultură valoroasă, care conține peste 10% proteine și peste 61% extractive neazotate, deci cu o valoare foarte apropiată de cea a porumbului, care poate fi semănat atât în zonele de câmpie, cât și în cele de deal, fără a avea cel mai mic risc de nerealizare a recoltei. Soiurile actuale de mei ajung la maturitate în circa 70-90 de zile, interval în care meiul are nevoie de numai 800-850 de grade Celsius. Cultura reusește foarte bine pe solurile mijlocii de câmpie, dar se poate cultiva cu succes și pe solurile aride, cu un pH de 5,5-5,8. Terenul pregătit numai cu grapele cu discuri se fertilizează cu îngrășăminte complexe, înainte de semănat. Este necesară tratarea semințelor înainte de semănat cu substanțe de tip Vitavax, în doză de 200 g la 100 kg sâmbânță. Semănatul se execută la 12,5 sau 25 de cm între rânduri, la adâncimea de 2-2,5 cm, cu o cantitate de sâmbânță de 15-25 kilograme la hectar, după care urmează obligatoriu lucrarea de tăvălugit,

lucrare care ajută la răsărirea mai rapidă a plantelor, dacă terenul este uscat. Combaterea buruienilor se realizează prin aplicarea unor erbicide de tipul SDMA, folosindu-se 1,0-1,5 l/ha. Aplicarea erbicidului trebuie făcută înainte de începerea împăierii meiului. Recoltele care se pot obține sunt cuprinse între 1.500 și 4.000 kg de boabe la hectar.

Pentru **fasolea boabe**, dacă terenul este prea tasat și prezintă buruieni și resturi vegetale, trebuie executată imediat arătura la 15-18 cm, cu plugul în agregat cu grapa stelată. Imediat se pregătește patul germinativ cu combinatorul. Dacă terenul nu este tasat, pregătirea patului germinativ se poate face direct cu grapele cu discuri, în agregat cu grapele cu colți. Înainte de semănat, se fertilizează cu 40-80 kilograme de azot la hectar substanță activă sau, în lipsa acestora, se pot aplica îngrășăminte complexe. Semănatul se poate realiza în benzi a câte trei rânduri, distanțate la 45 cm și lăsând 70 cm între benzi sau la distanță de 50 cm. Adâncimea de semănat va fi de 4-5 cm pe solurile mijlocii și reavăne și de 5-6 cm pe solurile mai nisipoase și uscate. Se seamănă 40-50 de boabe germinabile la metrul pătrat în cultura neirigată și 50-55 de boabe germinabile la metrul pătrat în cultura irigată, revenind, în funcție de mărimea semintelor, o cantitate de 80-200 de kilograme la hectar. Lucrările de îngrijire la culturile prășitoare se definitivează în această lună. Cele mai importante lucrări de îngrijire sunt cele de combatere a buruienilor, care pot produce pagube și pierderi de recoltă între 30 și 90%. La culturile de porumb, floarea-soarelui, fasole etc., sunt motivate economic 3 prașile mecanice și 2-3 prașile manuale, iar la sfecla de zahăr este pe deplin justificată efectuarea a 3-4 prașile mecanice și manuale. Lucrările de prășit trebuie executate cu viteze mari, de 10-12 km/h, asigurând astfel, pe lângă un bun randament de lucru, și aruncarea de către cutițele cultivatorului de pământ, acoperind și înăbușind astfel buruienile dintre plante. Pentru a nu răni sau tăia rădăcinile plantelor, adâncimea de lucru nu trebuie să fie mai mare decât este necesar pentru a distruge buruienile. Lucrarea de mușuroit este motivată numai în zonele mai umede și nu se recomandă în zonele cu deficit de umiditate, unde conduce la uscarea și mai accentuată a solului. Prășitul culturilor semămate la distanță mare între rânduri (po-

rumb, floarea-soarelui, sfeclă, cartofi etc.) urmărește, pe lângă distrugerea buruienilor, și afânarea solului, prin care se va asigura înmagazinarea apei în folosul plantelor cultivate. Prin prășit se aduc la suprafață și se expun acțiunii razelor solare ouăle, larvele și nimfele insectelor vătămătoare, contribuind prin aceasta și la combaterea dăunătorilor. Aerisirea pământului ajută viața microorganismelor aerobe din

se treieră din mers cu combina, tăind miriștea sub brazda de rapiță. Recoltarea directă este mai dificilă, deoarece presupune aplicarea desicanților cu 5-7 zile înainte de recoltare. Semințele recoltate se supun unei precurății și se usucă la soare până când umiditatea ajunge la 9, maximum 10%.

Recoltarea **mazării** este cea mai dificilă lucrare din tehnologia de cultivare a acestei plante, deoarece

sol, în primul rând a celor nitrificatoare, care vor pune la dispoziția viitoarelor plantele mai multe zeci de kilograme de azot. Prin prășit, în caz de secetă, se închid crăpăturile care se formează în sol, mai frecvent pe solurile mai grele și mai bogate în materie organică, împiedicând pierderea apei din sol. Din cele relatate se desprinde ideea că, și în cazul folosirii erbicidelor pentru combaterea buruienilor, aplicarea a 2-3 prașile între rânduri, bune și la timpul potrivit, rămâne o lucrare utilă, care asigură sporuri de recoltă agricultorilor. În paralel cu lucrările de îngrijire, se vor observa culturile și sub aspectul apariției atacului de boli și dăunători. În cazul în care apar necazuri sub acest aspect, este indicat a se consulta specialistul pe probleme fitosanitare aparținând laboratorului județean de profil, pentru a stabili măsurile care se impun.

Recoltarea **rapiței** este dificilă din cauza scuturării ușoare a semințelor. Recoltarea se execută mecanizat, direct din lan, cu combina, sau în două faze. Recoltarea în două faze se face când plantele au culoarea galbenă, iar semințele au început să se brunifice și au umiditatea de 20-30%. Tăierea se face înaltă, pe miriște, de 20-25 cm. După câteva zile, când semințele își desăvârșesc maturitatea și umiditatea scade la 12-14%, rapița

coacerea este eșalonată, păstăile plesnesc și astfel boabele de mazăre se scutură, plantele sunt culcate și prinse între ele prin cărcei, boabele se sparg ușor la treierat. Recoltarea trebuie făcută când plantele s-au îngălbenit și 75% din păstăi sunt coapte (galbene, cu boabe tari). Măzarea se recoltează divizat: în primă fază se smulg sau se taie plantele manual sau cu mașina de recolat mazăre, apoi sunt lăsate în brazdă câteva zile pentru uniformizarea coacerii, iar în faza a doua se treieră cu combina de cereale, prevăzută cu ridicător de brazdă. La combină se reduce turația la 600 rotații/minut și se mărește distanța între bătător și contrabătător, pentru ca boabele de mazăre să nu se spargă. Treieratul se desfășoară bine la umiditate cuprinsă între 18 și 20%, deoarece la umidități mai mici boabele se sparg ușor. Dacă păstăile ajung la supracocere, atât recoltarea, cât și treieratul este necesar să se execute numai noaptea. Păstrarea în bune condiții se realizează când umiditatea boabelor de mazăre este sub 13%.

Recoltarea **orzului** se face la maturitate deplină, când umiditatea boabelor este de 16-17%. Orzoaica pentru bere se recoltează la umiditatea de 15%. Trecerea orzului la răscoacere se produce rapid, în câteva zile, fapt care mărește pierderile la recoltare, prin ruperea

și căderea spicelor. După recoltare, boabele se usucă până la umiditatea de 14%, în vederea păstrării, condiționării și valorificării producției. În situații deosebite, recoltarea orzului pentru furaj cu combina se poate și devansa, adică poate începe la 18-20% umiditate, situație în care uscarea boabelor se va face pe solarii, prin lopătări repetate, până când umiditatea se reduce sub 14%. Pentru cultivatorii care nu au în gospodăriile lor suficient gunoi de grajd, după recoltarea orzului, terenul se poate ara superficial, grăpa pentru mărunțire și semăna cu lupin alb, care în toamnă se va tăvălugi și încorpora în sol o dată cu arătura. O cultură de lupin folosită ca îngrășământ verde acumulează în sol până la 200 kilograme de azot, aducând importante economii de bani și asigurând un sol fertil pentru recolta anului viitor. Semănatul acestei plante se realizează în rânduri, la 12,5-25 cm, cu semințele pentru cereale. Cantitatea de sâmbânță este de 200-240 kilograme la hectar, iar adâncimea de semănat este de 3-5 cm. Încorporarea în sol se va face toamna, după ce s-au format păstăile. Pentru a preveni atacul dăunătorilor și al bolilor, spațiile în care urmează să fie depozitate noua recoltă trebuie bine pregătite. Curățirea depozitelor constă în măturarea, perierea și răzuirea tuturor părților componente ale depozitului, începând cu tavanul, grinzile, pereții și dușumelele. Pereții se văruiesc cu soluție de var, în care se adaugă și piatră vânăță (sulfat de cupru). Pardoselile se spală cu soluție de sodă (15 kilograme la 85 litri de apă). În magazinele infestate cu gărgărițe, se impune folosirea de substanțe chimice indicate de specialiștii fitosanitari. La geamurile magaziiilor este necesar să se pună sită, cunoscându-se că o vrabie mănâncă, într-o singură zi, 8-12 grame de boabe. O atenție deosebită trebuie acordată combaterii rozătoarelor, un șobolan consumând 35 de kilograme de boabe într-un an și, mai ales, depreciază o cantitate și mai mare din recoltă, prin murdăria lăsată.

CULTURILE LEGUMICOLE

Iunie - început de vară, cu zile lungi, călduroase, având efecte deosebite asupra tuturor culturilor de legume. Supravegherea și îngrijirea culturilor, recoltarea, pregătirea și înființarea de culturi succesive sunt principalele activități ale perioadei.

SERVICIILE OFERITE DE REȚEAUA FEDERAȚIEI AGRICULTORILOR DIN MOLDOVA

DEZVOLTAREA AFACERILOR

- Elaborarea planurilor de afaceri
- Asistență la elaborarea pachetului de documente pentru accesarea finanțărilor
- Asistență la efectuarea studiilor de fezabilitate a investițiilor și identificarea furnizorilor de echipamente
- Asistență la pregătirea aplicațiilor pentru accesarea subvențiilor
- Organizarea seminarelor de consultanță și formare a producătorilor agricoli în cadrul Măsurii 5 din Regulamentul de subvenționare
- Organizarea vizitelor și misiunilor de afaceri

DEZVOLTAREA COOPERATIVELOR

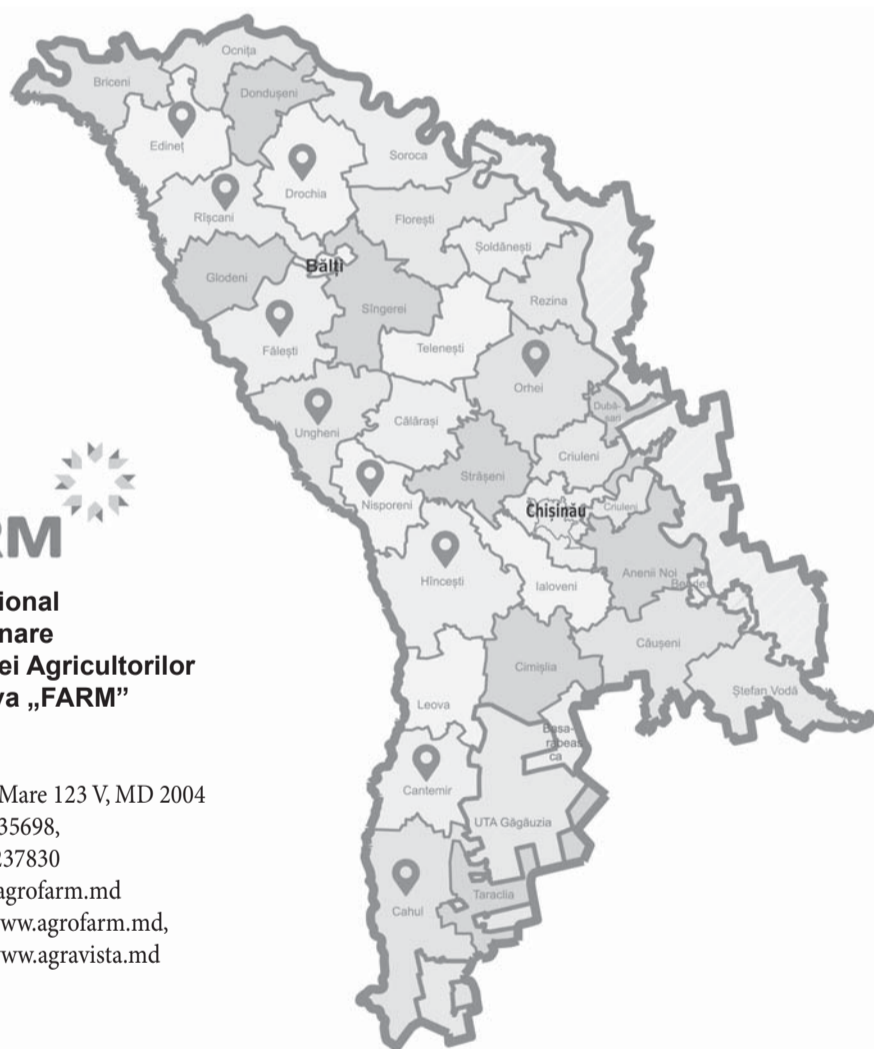
- Asistență la crearea și dezvoltarea cooperativelor de marketing
- Asistență la crearea și dezvoltarea asociațiilor profesionale pe produs
- Instruiri în dezvoltarea afacerilor și cooperativelor de marketing

SERVICII DE MARKETING

- Servicii de intermediere a producției agricole
- Oferirea informației despre prețuri și piețe
- Promovarea cererilor și ofertelor comerciale
- Elaborarea studiilor și a cercetărilor de piață

Pentru informații suplimentare apelați oficiul național și organizațiile regionale ale Federației Agricultorilor din Moldova

Organizațiile Regionale ale Federației Agricultorilor din Moldova

FARM

Oficiul Național
de Coordonare
al Federației Agricultorilor
din Moldova „FARM”

Or. Chișinău,
Bd. Ștefan cel Mare 123 V, MD 2004
Tel: +373 22 235698,
Fax: +373 22 237830
Email: farm@agrofarm.md
Pagina web: www.agrofarm.md,
www.agravista.md

CANTEMIR

AO „Fermer- AGROinform”
Str. Trandafirilor 2, et. IV, of. 408
Tel: 0 273 2 28 53
cantemir@agrofarm.md

CAHUL

AO „Centrul de Business din Cahul”
Piața Independenței, 6, of. 105; MD
Tel: 0 299 2 14 13
cahul@agrofarm.md

NISPORENI

OO „Nis-AGROinform”
Str. Suveranității, 2, et.3, of. 307
Tel: 0 246 2 38 57
nisporeni@agrofarm.md

DROCHIA

AO „AGRO-CONS”,
Bd. Independenței, 48
Tel: 0 252 2 70 32
drochia@agrofarm.md

EDINEȚ

A.O. „AGROinform”
Șos. Bucovinei, 37
Tel: 0 246 2 43 84
edinet@agrofarm.md

FĂLEȘTI

AO „CUTEZĂTORUL”
Str. Ștefan cel Mare, 50, et.1, of. 126
Tel: 0 259 2 29 51
falesti@agrofarm.md

HÂNCEȘTI

AO „Centrul de Extensiune în Agricultură”
Str. Mihalcea Hâncu, 123, et. 4, bir. 62
Tel: 0 269 2 34 08
hincesti@agrofarm.md

ORHEI

AO „ORHCONSINFO”
str. Vasile Mahu, 141
Tel: 0 235 24 955
orhei@agrofarm.md

RÂȘCANI

AO „Asociația Femeilor de Afaceri
din Sectorul Rural”
Str. Independenței 44, of. 12
Tel: 0 256 2 45 84
riscani@agrofarm.md

UNGHENI

AO „Centrul Pentru Inițiativă Privată”
Str. Națională, 7, bir.507,
Tel: 0 236 2 34 55
ungheni@agrofarm.md

SOROCA

„Teragronord”
str. Ștefan cel Mare 27a/5
Tel: 069021249
teragronord@gmail.com
soroca@agrofarm.md

TRANSNISTRIA

AO „Vitality”
Tiraspol, str. Yunoști 48 of. 10, MD 3300
068822395
tiraspol@agrofarm.md
ongvitality@gmail.com
viacheslav.bezhenar@gmail.com

În paginile ziarului **Agravista** PUTEȚI PLASA ANUNȚURILE Dvs comerciale.

DORIȚI SĂ **VINDEȚI** SAU SĂ **PROCURAȚI** MATERIAL SĂDITOR, INPUTURI, TEHNICĂ SAU PRODUCȚIE AGRICOLĂ?

Doriți ca despre oferta Dvs să știe cât mai mulți fermieri, producători agricoli,

PERSOANE CU ADEVĂRAT INTERESATE DE DOMENIU?

Ziarul **Agravista** Vă pune la dispoziție **SPAȚIU PENTRU PROMOVARE.**

PUBLICUL DVS ȚINTĂ SUNT TOCMAI CITITORII NOȘTRI!

Nu ezitați să ne contactați la adresa redacției:

Mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 123 „V”
Tel: (022)23 56 98; (+373)6 888 22 11 Fax: (022) 23 78 30;
Sau la adresa de e-mail: ebalan@agrofarm.md

* **PROMOȚIE!** Anunțurile de mică publicitate
pentru membrii Federației Agricultorilor din Moldova
se plasează gratuit

FACEȚI UN PAS ÎNAINTE, PROMOVAȚI-VĂ AFACEREA!

**ABONAREA
2021**

DORIȚI SĂ ÎNCEPEȚI O AFACERE

ȘI NU ȘTIȚI ÎN CE DOMENIU SĂ INVESTIȚI?

Abonați-Vă la ziarul

ZIARUL PENTRU ȘI DESPRE
AGRICULTORI

Agravista

INDEX DE ABONARE: PM 21948
AGROMEDIAINFORM

Agravista* este publicația periodică care apare de două ori pe lună cu un tiraj de peste 3500 de exemplare. Ziarul este unul de profil agricol iar abonații Agravista sunt agricultorii, persoanele interesate de domeniu, autoritățile publice locale și naționale.

**TOATE ACESTE LA UN PREȚ
REZONABIL DE NUMAI**

154 de lei

PENTRU UN ABONAMENT

ANUAL

Tematica materialelor o constituie problemele și realizările agriculturii din țara noastră, dar și de peste hotare.

ÎN FIECARE NUMĂR GĂSIȚI:

- ✓ *interviuri cu persoane de decizie,*
- ✓ *știri de actualitate,*
- ✓ *reportaje de la evenimente relevante pentru agricultori,*
- ✓ *istorii de succes,*
- ✓ *explicarea legislației în domeniu,*
- ✓ *anunțuri despre dezvoltare, finanțare și școlarizare pentru agricultori.*

PREȚURI DE ABONARE (lei)

1 lună	3 luni	6 luni	9 luni	12 luni*
14	42	84	126	154

* august vacanță

ABONAMENTE LA ZIARUL NOSTRU POT FI PERFECTATE ÎN TOATE OFICIILE POȘTALE

